

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

novembre - desembre 2003

nº 113

jornades de
normalització lingüística
i cultura popular

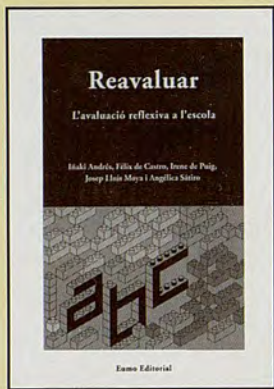
2003

DESEMBRE 2003

Novetats

AVALUACIÓ

De Puig, Irene i altres
Reavaluar.
L'avaluació reflexiva a l'escola.
2003, 128 pàgines. 12,00 €

Bonals, J. i altres
Avaluar l'aprenentatge (de 3 a 7 anys).
Matemàtiques, llenguatge i dibuix.
2003, 184 pàgines. 13,00 €

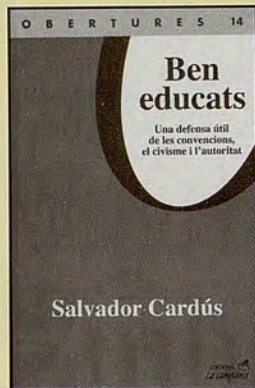
L'ESCOLA, AVUI

Badia, Joan.
L'escola suspèn.
2003, 214 pàgines. 14,50 €

Bosch, Eulàlia
Educació i vida quotidiana.
Històries breus de llarga durada.
2003, 158 pàgines. 15,00 €

Cardús, Salvador
Ben educats.
Una defensa útil de les convencions, el civisme i l'autoritat.
2003, 238 pàgines. 14,00 €

Aparici, Elvira - Cardús Salvador i altres
La família en el procés educatiu a les Illes Balears.
El paper educador de la família: responsabilitat, participació i valors.
2003, 176 pàgines. 18,00 €

PSICOLOGIA EDUCATIVA

Boqué i Torremorell, Carme.
Guia de mediació escolar. Educació primària i secundària obligatòria.
Programa comprensiu d'activitats.
2003, 219 pàgines. 19,80 € (inclou CD)

San Martín, José Antonio
La mediació escolar. Un camí per a la mediació del conflicte escolar.
2003, 204 pàgines. 10,00 €

Tébar Belmonte, Lorenzo
El perfil del professor mediador.
2003, 391 pàgines. 16,90 €

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

LOGOPÈDIA I SORDERA

Hidalgo Velayos, J. R.
Entender sin oír. Bases conceptuales para tratar la sordera prelocutiva.
2003, 359 pàgines. 35,00 €

Puyuelo, M - Rondal, J. A.
Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje. Aspectos evolutivos y patología en el niño y el adulto.
2003, 597 pàgines. 58,50 €

Bustos Sánchez, Inés.
La percepción auditiva, un enfoque transversal.
2001, 301 pàgines. 15,60 €

Aguilar, E - Serra, Miquel.
A-RE-HA. Análisis del retraso del habla. Protocolos para el análisis de la fonética y la fonología infantil.
2003, 325 pàgines. 40,00 €

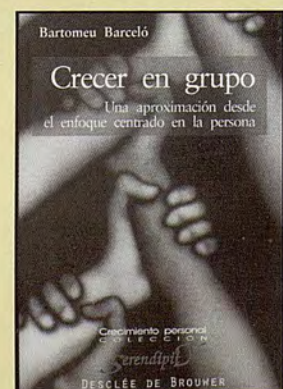
Bustos Sánchez, Inés.
La percepción auditiva. Manual práctico de discriminación auditiva.
2001. 16,49 € (inclou cassette)

Torres, S. i altres.
La deficiència auditiva. Guia para profesionales y padres.
1999, 195 pàgines. 10,90 €

Generalitat de Catalunya.
L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge.
2003, 169 pàgines. 12,00 €

DINÀMICA DE GRUPS

Barceló, Bartomeu.
Creixer en grup.
Una aproximació desde el enfoque centrado en la persona.
2003, 324 pàgines. 15,00 €

04	Editorial
06	El desastre de la desinformació i la demagògia Neus Santaner, Pere Polo, Joan Lladonet
14	El diari El Mundo/El Día de Baleares segueix en la seva línia calumniosa contra l'STEI-i i contra el professorat Per la Comissió Executiva de l'STEI-i, Neus Santaner
16	Jornades de Normalització Lingüística i Cultura Popular. Pitiüses 2003 Mariví Mengual
18	Jornades de Normalització Lingüística i Cultura Popular. Mallorca 2003 Maria Antònia Font
21	Jornades de Normalització Lingüística i Cultura Popular. Menorca 2003 Rosa Cabiró
23	Fabra, Alcover i Moll Jaume Corbera
35	La LOCE comença la segregació sense escarafalls Joan Lladonet
36	La "Ley de Calidad" una contrareforma educativa neoliberal Gabriel Caldentey i Bartomeu Parets
46	Manifest per la Coeducació contra la LOCE Organització de dones de la Confederació d'STEs-i, Secretaries de la Dona de CGT, FE-CCOO, FETE-UGT
49	Calendari de la LOCE Redacció
50	Ensenyants solidaris i l'STEI-i impulsen una trobada sindical a Centreamèrica Neus Santaner
52	Programari lliure Redacció
53	La globalització neoliberal fàbrica de misèria Joan Jadonet, Pere Polo
54	Llibres

índex

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears.

EDITA:

STEI-i

Sindicat de treballadores i treballadors de l'Ensenyament Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma

Telf. 971 90 16 00

Fax. 971 90 35 35

Pàg. WEB: www.stei-i.org

E-Mail:

mallorca@stei-i.org

menorca@stei-i.org

eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ

I REDACCIÓ:

Biel Caldentey

Mariví Mengual

Pere Polo

Neus Santaner

Margalida Sarris

Sebastià Serra

COORDINACIÓ:

Joan Lladonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i dels autors dels articles.

PORTADA:

Santi Hernàiz

MAQUETACIÓ I COMPOSICIÓ:

Santi Hernàiz - *hac disseny*

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en

Mitjans Didàctics.

C/ Marià Canals, 13

07005 Palma

telf. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Marià Canals, 13

07005 Palma

Telf: 971 24 66 75

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió de les seves autores i els seus autors.

Dip. Legal: PM 533/79

ISSN: 1133-052X

editorial

Comença la loce

Ha començat el primer curs a partir del qual començarà a desplegar-se la LOCE, la llei mal anomenada de qualitat. Durant aquest curs, els canvis seran mínims, però alguns començaran a afectar el començament de curs que s'havia fet fins ara. Els claustrals hauran d'actuar amb molt de tacte si no volen ajudar a fer la segregació que vol el MECD. Permetre que es puguin repetir tots els cursos d'ESO, no significa que es pugui fer. No es podrà fer repetir curs amb molta més freqüència que es feia abans. Ja se sap que hi ha alumnes que no els convé de cap manera una repetició, i hi ha cursos amb alumnes que tenen l'edat adequada i que no se'ls pot castigar enviant-los algun alumne que els superi en dos anys d'edat i que tenguin un comportament insuportable. Les treballadores i els treballadors de l'ensenyament, especialistes i tècnics en educació, no s'han de deixar dur per impulsos de polítics que per defensar el poder i un tipus d'ensenyament classista, i sense tenir gaire idea sobre educació, volen impulsar un sistema educatiu contrari als fills i les filles de les classes treballadores. Per tant, el fet de la possible repetició no es podrà aplicar a cegues sense tenir en compte molts d'altres factors pedagògics, psicològics, sociològics, didàctics, afectius, familiars, etc.

El fet que els alumnes suspesos en acabar el curs puguin tenir accés a un examen extraordinari significa llevar dies de setembre a la programació i preparació de curs. També significa fer creure a la gent que s'aprova un curs amb un examen, quan se suposa que la nota que es posa durant el mes de juny és el resultat d'un procés de trenta-tres proves, cinquanta-quatre realitzacions d'exercicis, deu o dotze realitzacions de treballs, seixanta-dues intervencions orals dins la classe,

etc. (els nombres de cada aspecte són figurats, poden ésser més o manco). Com es pot voler substituir tot aquell engranatge que conforma una avaluació continuada i sumativa, amb un trist examen que es pot desenvolupar en vint o quaranta minuts? De cada vegada s'ha anat avançant el temps de començament de curs, llevant dies a la preparació del curs pròxim, i ara se n'hauran de llevar més, perquè s'hauran de dedicar uns dies a la prova de setembre, exàmens, notes i reunions d'avaluació. Tot això anirà en detriment del curs que hagi de començar. I tots els i les ensenyants saben que amb l'avaluació de juny tots aquests problemes podien quedar resolts. És la vella fórmula de l'ensenyament de continguts conceptuals, que s'avaluen amb proves de memòria, i que es poden aprovar si s'allarga el temps d'estudi. El període de vacances no serveix per desenvolupar els continguts procedimentals i actitudinals més que s'havien desenvolupat fins el dia 20 de juny. Per molt que els hagin volgut eliminar, aquests són continguts que es troben dins la vida diària. Quan una persona ha aprovat el carnet de conduir, necessita majoritàriament els procedimentals per anar per carreteres i ciutats, són molt importants els actitudinals, per no crear conflictes als altres conductors i per evitar accidents, i, en canvi, necessita en menor mesura els conceptuals. Encara que hagin borrar del mapa els primers, qualsevol docent ben preparat sap que els haurà de tenir en compte a l'hora de impartir qualsevol assignatura i que l'alumnat arribi a bon port i pugui realitzar els seus aprenentatges.

Com podeu comprovar no arriben bons temps per als ensenyants que vulguin fer una bona feina a l'escola i que es preocupin per un aprenentatge com cal dels seus alumnes. Heu de tenir en compte que entre els tècnics o filòsofs en els quals s'han basat, n'hi havia que pensaven que el sistema actual d'ensenyar una llengua és incorrecte perquè es dediquen a fer xerrar els

alumnes i fan jocs diversos, en lloc d'ensenyar-los directament l'ortografia i la gramàtica, com podreu comprovar en un altre article que publicam, perquè el diari El Mundo – El Dia de Balears es va negar a fer-ho, passant-se la llibertat d'expressió pel forro, quan l'STEI-i l'únic que volia fer, com podreu comprovar, era defensar-se i defensar els i les docents d'atacs furibunds que ens enviaven des d'aquest (diari?).

Cara al curs que ve, voldran reduir les hores de català, voldran impedir l'ensenyament per immersió, per ampliar l'horari d'ensenyament del castellà que és un idioma que s'aprèn raonablement bé en l'actualitat a l'escola. Haurem d'estar preparats per a l'objecció de consciència si no han estat capaços de solucionar el problema durant l'any que els queda de termini. Podeu estar ben segurs que l'STEI-i, farà totes les intervencions possibles en tots els fòrums on assisteixi perquè això no passi. I si entre tots creim que ens hem de mobilitzar, ens mobilitzarem.

A finals del curs passat (maig) i a principis del present curs (setembre i octubre), s'han celebrat les Jornades de Normalització Lingüística i Cultura Popular a les Pitiüses, a Mallorca i Menorca, respectivament. S'han celebrat a través d'una organització que ha suposat molta dedicació per la seva originalitat, perquè no s'han fet unes Jornades a una illa i després s'han importat a les altres, sinó que s'han fet tres Jornades totalment diferents, però tractant el mateix tema general i amb ponents diferents. De tal manera que aquestes jornades seguides a una sola illa haurien durat la suma dels dies que s'han fet a cada una d'elles, és a dir, set. A aquesta revista trobareu informació i més envant publicarem les ponències i el desenvolupament de tallers que es varen fer.

EL MUNDO-EL DIA DE BALEARES

contra la llibertat d'expressió

Aquest escrit en forma de tres cartes al director es va enviar al diari El Mundo/El Día de Baleares, perquè fossin publicades, tenint en compte el dret de rèplica i la llibertat d'expressió que ens atorga la Constitució espanyola i les lleis vigents. El diari en qüestió ha mostrat la seva vertadera cara antidemocràtica quan s'ha negat a publicar-les, després d'uns quants intents telefònics perquè rectificassin la seva decisió. Gràcies a "Pissarra" tots els i les docents podreu exercir el vostre lliure criteri per catalogar els fets, llegint el text que teniu a continuació.

El desastre de la desinformació i de la demagògia (I)

Els dies 21, 22 i 23 de juliol d'enguany, Joan Font Rosselló, diputat del PP, va publicar un article titulat "El desastre de la educación I, II y III". En aquest article va escriure tal quantitat d'incongruències, falsedats, tergiversacions i va demostrar un total desco-neixement del tema que tractava, que ens hem cregut obligats a fer una sèrie d'explicacions i aclariments. A més ens emparam en el dret de rèplica que ens atorga el fet que es referís falsament a l'entitat (STEI-i) que representam.

En primer lloc s'ha de dir que les dues primeres parts de l'article les basa en un capítol del llibre "Entre el pasado y el futuro" de Hannah Arendt, titulat "La crisis en la educación". Hannah Arendt és una filòsofa, que es va dedicar a la política en general i passa per ser una persona destacada que va ajudar a poder entendre la filosofia política.

A partir d'aquesta introducció

comencem a analitzar l'article de Joan Font, que comença dient:

"Hannah Arendt analiza con su agudeza habitual los motivos del fracaso de la educación en aquellos países (España entre ellos) donde se han implantado las teorías modernas de la educación, que han revolucionado el sistema educativo, bajo la bandera del "progreso de la educación". I després afegeix: "...y perpetuarse en el "buen rollo" moderno, comportamientos cobardes que a la postre han redundado en un aumento estimable del fracaso escolar y en un bajísimo nivel de nuestro sistema educativo".

Font ens parla del fracàs escolar en l'actualitat, ja en ple segle XXI i dels darrers 20 anys d'ensenyament, de les teories implantades en el sistema educatiu a través de la LODE i de la LOGSE. En canvi, Hannah Arendt va néixer el 1906 i va morir el 1975. El capítol "La crisis en la educación" va esser escrit al voltant de 1950, i

es referia a l'educació dels anys 40 i al segon quart de segle XX, és a dir, al període que transcorre entre les dues guerres mundials. Per si això fos poc, Hannah Arendt es referia a l'educació que s'impartia a Estats Units, lloc on havia anat a viure després de comprovar com s'anava implantant el nazisme al seu país. S'ha volgut fer combregar amb rodes de molí els lectors quan s'ha utilitzat aquest escrit per donar suport a la Llei, mal dita de Qualitat, del PP, i carregar-se la LOGSE, que ha aconseguit un avanç educatiu com mai no havia existit a l'Estat espanyol, encara que s'hagi de criticar la poca financiació que ha rebut i les errades que s'han comès a l'hora de transformar la teoria de la Llei en pràctica educativa.

A més, hem de dir que Hannah Arendt no és especialista en educació i ella mateixa no té les coses clares sobre el tema, perquè parla de l'educació sense tenir massa clar de qui és la

Neus Santaner, Secretària General de l'STEI-i
Pere Polo, Director de l'Escola de Mitjans Didàctics de l'STEI
Joan Lladonet, afiliat

responsabilitat. Pensa que la major part de la responsabilitat és de l'escola, quan avui està ben demostrat que el fracàs escolar és en primer lloc, un fracàs social i familiar. Sobre les qüestions pedagògiques diu: "No es pot educar sense ensenyar al mateix temps; una educació sense aprenentatge és buida i, per tant, fàcilment degenera en una retòrica moral i emotiva. Però és molt fàcil ensenyar sense educar, i qualsevol pot aprendre coses fins al final dels seus dies, sense que per aquest motiu es converteixi en una persona educada. No obstant això, tots aquests detalls han de quedar en mans dels experts i dels pedagogs."

Hem de suposar que durant els anys 20, 30 i 40 del segle XX, a Estats Units hi hauria una crisi educativa, social, cultural, etc. semblant a la que es pot trobar en qualsevol moment una persona que reflexiona i que aporta una veu crítica (qüestió que més envant critica també l'autor de l'article citat) per millorar i renovar la convivència en el món. És veritat que Hannah diu: "...teories educatives modernes que varen néixer a Europa central i que consisteixen en una mescla de sensatesa i insensatesa que pretenia aconseguir, sota l'estandart d'una educació progressista, una revolució radical en tot el sistema educatiu. Allò que a Europa va quedar en el pla experimental -alguna cosa provada aquí i allà en unes poques escoles i institucions d'ensenyament aïllades, que després va estendre la seva

"S'ha volgut fer combregar amb rodes de molí els lectors quan s'ha utilitzat aquest escrit per donar suport a la Llei, mal dita de Qualitat, del PP..."

influència a altres àmbits-, a les tradicions i tots els mètodes d'ensenyament i aprenentatge establerts." Es comprova que Hannah

LLOGUER OPCIO COMPRA

MUSICASA

www.musicasa.com Pianos i Teclats

Piano Vertical
des de
40€/mes

Piano Cola
des de
90€/mes

Piano Digital
des de
30€/mes

Els Millors Pianos al Millor Preu

Pça. Fortí, 1 - Tlf. 971 281 559 - Palma
 Sant Francesc de Sales, 16 - Devora del Conservatori - Tlf. 971 498 299 - Palma

parlava de l'existència d'una gran crisi social i educativa, però equivocava els culpables, ja que hem de creure que desconeixia els grans educadors que en aquells moments havien posat en marxa les seves teories educatives, perquè mai no diu de quines teories parla: es referia a les escoles progressives, que no progressistes, posades en marxa a Estats Units, en les quals es procedia per etapes, per ajudar l'aprenent a arribar a la seva maduresa?, o a les escoles noves, en les quals es practicava l'ensenyament basat en fets i experiències i que partien de l'interès dels infants, la filosofia de les quals es remunta a Sòcrates, Plató, Montaigne, Rabelais, Locke, Rousseau, etc.?, es referia a les *Ecoles Nouvelles* de Ferrière, que insistien en la motivació de les activitats individuals, en la motivació personal i social, però que aquesta motivació fos sempre compresa per l'interessat?, o volia indicar que eren les *Escoles fetes a mida* i l'educació funcional de Claparède?, o es tractava de les teories de Dewey, que indicava que l'esforç i l'interès se superposen, teories desenvolupades per Kerschensteiner i també per Decroly, que practicava els centres d'interès o de les idees associades i d'altres?, parlava de l'escola activa de Freinet?, o de l'educació dels nins petits que s'inspira en el joc de Froebel i Montessori?, es referia al sistema Winnetka, al pla Dalton o al mètode de projectes de Kilpatrick? I així podríem continuar citant diferents tipus

“..Hannah parlava de l'existència d'una gran crisi social i educativa, però equivocava els culpables, ja que hem de creure que desconeixia els grans educadors..”

d'escoles i pedagogs que es varen contraposar a l'escola tradicional i que es podrien enquadrar sota el nom d'Escola nova o Escola activa, l'experiència de les quals no ha causat cap tipus de crisi a l'educació, sinó tot el contrari. No negarem que l'educació ha patit sempre alguna crisi, però han estat unes altres les causes que l'han originat.

Joan Font comenta els punts que es poden trobar a l'escrit de Hannah Arendt, escrit fa més de 50 anys per atacar l'educació actual i treu conclusions que no diu Hannah, com per exemple la primera raó de la crisi: *Igualitarisme en detriment de l'excel·lència*, que vol dir que s'ha sacrificat la preparació del conjunt i s'ha baixat el nivell per haver volgut donar el mateix ensenyament fins als 16 anys.

És mentida. S'ha ensenyat a més persones, se'ls ha fet una prova de selectivitat exactament igual que es feia abans, i els alumnes han tret iguals o millors notes que

abans. L'únic que vol fer Font, com a veu del seu amo, és justificar els diferents itineraris i la revàlida de la Llei mal anomenada de Qualitat.

La segona raó de la crisi ha estat *La introducció del concepte d'una autonomia infantil en front d'un món adult*. Ens vol dir que s'ha deixat els infants sols davant el món, que els adults han abandonat el seu paper de guia dels infants. Això pot haver passat a la societat i a les famílies, però a l'escola no ha passat, si no ha estat per imperatiu familiar. El professorat ha seguit realitzant la tasca d'ensenyar sabent quin era el seu paper.

A vegades les circumstàncies l'han superat, com passarà amb la mal qualificada Llei de Qualitat. *Èmfasi en la pedagogia òrfena de coneixements* és la tercera raó de Hannah que comenta Font. Ens diu que el professorat sap més com ha d'ensenyar que la matèria que ha d'ensenyar. És totalment mentida. Són els mateixos docents els que han ensenyat, tenen la mateixa titulació i la mateixa preparació que tenien abans de la LOGSE. Al contrari, en tenen més, perquè ara hi ha més llicenciats que ensenyen a la franja dels 12-14 anys. Quan no es va donar cap importància a la preparació professional del professorat va ser en temps del dictador, en el temps de les famoses revàlides, quan es deixava fer la carrera de Magisteri als alferes provisionals i d'altres militars sense estudis, i als estudiants que havien aprovat la revàlida del Batxillerat elemental als 14 anys.

La quarta raó de la crisi educativa que anota el periodista és *El pragmatisme en detriment del coneixement*. Ens referirem a quatre aspectes que destaca sobre el tema:

1. S'ha substituït "fer" per "aprendre".
2. Es valora més "com aprendre" que "aprendre".
3. És més important "saber com" que "saber en si mateix".
4. S'ha suprimit la distinció entre el treball i el joc, l'educació no s'agafa com un esforç, sinó com una diversió.

S'ha de tenir molt poca idea sobre què és l'ensenyament i què diu la LOGSE sobre aquests temes per dir aquestes frases tan falses i demagògiques. Anem a puntualitzar-les una per una:

1. No s'ha substituït "fer" per "aprendre", sinó que s'ha seguit amb prou èxit aquesta tècnica didàctica: S'aprèn millor fent que escoltant. S'aprèn millor fent un problema de matemàtiques que mirant i escoltant com el fa el professor. S'aprèn millor a muntar un motor, muntant-lo que mirant i escoltant com ho fa una altra persona. El paper del docent és ajudar a realitzar tot el procés.

"El periodista amb aquestes argumentacions tan falses, s'atreveix a posar l'adjectiu "tètric" al panorama del sistema educatiu."

2. És valora molt com aprendre, però per arribar a aprendre.
3. Aquesta com l'altre no és qüestió de valorar un aspecte més que l'altre, sinó de complementarietat. És molt important "saber com" en el procés per arribar a l'objectiu que és "saber".
4. Igual passa amb aquest aspecte. No s'ha substituït el treball pel joc, sinó que s'ha posat el joc al servei de l'esforç i del treball, perquè s'ha demostrat que el treball a través del joc possibilita un esforç i un rendiment superior. Sobre aquest punt Hannah Arendt diu més o manco el mateix, però podem demostrar

com s'equivoca. Diu el següent: *"L'estreta connexió entre aquestes dues coses –la substitució d'aprendre per fer i del treball pel joc– està directament il·lustrada per l'ensenyament dels idiomes: s'ensenya el nin parlant, és a dir, fent alguna cosa i no estudiant gramàtica i sintaxi; en altres paraules, ha d'aprendre una llengua estrangera de la mateixa manera que un bebè aprèn la seva llengua materna, com sí jugàs i en la continuïtat ininterrompuda de l'existència quotidiana..."*.

Hannah critica les tècniques més avançades avui en dia de l'ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera, critica l'enfocament comunicatiu que és el que s'utilitza actualment. Així s'ensenyava l'anglès als immigrants d'Estats Units fa 60 o 70 anys. A nosaltres encara ens va correspondre més de mig segle d'aprenentatge del francès a través de la gramàtica i la sintaxi, que era igual a no aprendre quasi res. El periodista amb aquestes argumentacions tan falses, s'atreveix a posar l'adjectiu "tètric" al panorama del sistema educatiu.

El desastre de la desinformació i de la demagògia (II)

La raó següent que tracta Font Rosselló és *La irresponsabilitat dels professors*. No podem deixar de reproduir dos paràgrafs de la seva explicació:

"Aquellos padres (y por su parte los profesores) que manifiestan abiertamente ante sus alumnos su asco, su descontento ante el mundo, no hacen ningún bien, puesto que implícitamente estan

reconociento que se lavan las manos de haberlos traído al mundo. Actitudes negativas, todas ellas, que desembocan en odio y resentimiento (artificial, generalmente) hacia el mundo, al

contrario del amor a las diferentes materias que son la consecuencia de actitudes más positivas. El peor daño infligido a los escolares es instrumentalizarlos para la destrucción del mundo en un proceso revolucionario. En el terreno de la educación (que no en la vida pública) se precisan por tanto, de los profesores, actitudes más conservadoras.

Todos sabemos lo que ha significado con el paso de los años el fomentar el "espíritu crítico" en la LOGSE, sino la ideologización y subsiguiente desinformación voluntaria (muy cómodos con sus lugares comunes obtenidos desde su ignorancia y la mala fe del profesorado) de los escolares en una sola dirección: el adoctrinamiento izquierdista de la juventud."

Creis que aquestes paraules necessiten cap comentari? Pensam que es comenten per elles mateixes. Només tenen per part nostra el més profund dels menyspreus cap a una persona que no té la més mínima idea sobre ensenyament. Des de quan els joves d'avui en dia són d'esquerres? Des de quan el professorat es dedica a l'adoctrinament?

Com és natural allò que diu Hannah Arendt sobre aquest punt no té res a veure amb allò que comenta Font, que només es pot sentir en tertúlies enverinades de gent que té un pensament acostat a l'extrema dreta. Hannah diu: "Com que el nin no està familiaritzat encara amb el món, se l'hi ha d'introduir gradualment;

com que és nou, s'ha d'anar alerta perquè aquest ésser nou arribi a fructificar en el món tal i com el món és. No obstant això, en qualsevol cas, els educadors representen per al jove un món la responsabilitat del qual assumeixen, encara que ells no són els qui el varen fer i encara que, obertament o encoberta, preferissin que aquest món fos diferent. Aquesta arbitrariedad no es va imposar de forma arbitrària als educadors, sinó que està implícita en el fet que els adults introdueixen els joves en un camp que canvia sempre. Qui es negui a assumir aquesta responsabilitat conjunta respecte del món no tindrà fills i no es permetrà a aquesta persona prendre part en l'educació". Res a veure amb allò escrit pel periodista.

"...fomentar el "espíritu crítico" en la LOGSE, sino la ideologización y subsiguiente desinformación voluntaria (muy cómodos con sus lugares comunes obtenidos desde su ignorancia y la mala fe del profesorado)..."

La raó següent que esgrimeix és *La pèrdua de l'autoritat i el daltabaix de la tradició*. Critica la innovació i l'exaltació de la joventut i defensa que l'essència de l'autoritat, juntament amb la preservació de la tradició, consideren el passat com a model i afegeix: "A la falta de autoridad, también contribuye la escasa competencia de los profesores y el poco afecto, en virtud de prejuicios políticos, al legado transmitido por nuestros antepasados".

Crec que es fa una espècie de "cacau mental", tergiversa i mescla conceptes i no sap per què escriu el que escriu. Confon la tradició amb el partit conservador de dretes que defensa. Si posa com a model d'autoritat el Senat romà, que miri a veure si el Senat o el Congrés de l'Estat espanyol estan formats per persones de 70, 80 i més anys que aporten la seva experiència i saviesa, com feien a Roma, conjuntament amb la tradició com a autoritat. S'han fet suficients anàlisis sobre la pèrdua d'autoritat i la disciplina a les classes escolars, per saber que el motiu de tot plegat no és la manca de competència del professorat. Segueix parlant de temes que no domina.

Hannah Arendt diu el mateix quan parla de la importància de la tradició i la nostra actitud cap al passat. A més també posa l'home ancià, que quasi es troba en la categoria d'avantpassat, com a model per als vius. Però no parla de la incompetència dels professors ni dels prejudicis polítics. Això entra dins els prejudicis de Joan Font.

La darrera raó que explica és *Multiculturalisme o èmfasi en el dret a la diferència*. Aquesta raó l'ha afegida l'autor de l'escrit. No és de Hannah Arendt. Ella parla dels immigrants i del problema que suposa la llengua, però no parla de multiculturalisme. Això és un afegit de l'autor o de l'escrit que va utilitzar per fer aquesta sèrie d'articles.

Font diu que l'educació pública havia estat sempre universalista, uniformitzadora i que sempre havia tendit cap a les coses que tenim en comú. Se suposa que això és positiu i era un ensenyament ideal. Més envant afegeix el següent: *"Hasta que llegaron los progres, defensores de la diversidad o identidad cultural en los años 60, implan-*

tando sistemas educativos cuyo único fin era aparentemente salvaguardar dialectos o lenguas desahuciados (o privada y familiarmente usadas) en nombre de una resistencia artificial de los pueblos oprimidos ante los imperios opresores. Y leyeron a Fanon y tomaron de la terminología descolonizadora todo su ideario político. Y como Fanon, lo único que rezumaba era odio cuyo efecto más perverso era un perenne anhelo de la liquidación de la cultura, lengua y civilización "colonial".

Aquí el comentarista mescla ous i caragols o els ha mesclat la persona o persones que han fet l'escrit en el qual ell s'ha basat.

Titula el punt com a multiculturalisme i després no en parla més.

Després oposa l'universalisme a la varietat sense tenir res a veure una cosa amb l'altra. Després diu que en els anys 60 varen arribar progres que varen defensar dialectes o llengües desnonades. I això no va passar, si es refereix al fet que aquí, a les Illes es defensà la llengua i la cultura pròpies, això passa a partir de finals dels 70 i principis dels 80. I, a més, des d'aquí o des del Principat o des d'Euskadi no hem tengut competències per fer sistemes educatius. Qui defensa la llengua d'aquí és la Constitució de l'Estat espanyol de 1978. Bé, l'autor per no saber què diu el paper que ha copiat, sembla tenir diarrea mental i és molt fàcil i al mateix temps molt difícil de comentar.

"...en los años 60, implantando sistemas educativos cuyo único fin era aparentemente salvaguardar dialectos o lenguas desahuciados..."

El desastre de la desinformació i de la demagògia (i III)

Joan Font Rosselló comença el seu tercer i darrer article dedicat a *"El desastre de la educación (y III)*, mostrant l'autoodi que havia començat a demostrar quan acabava el seu segon article i començava a atacar que es defensassin dialectes i llengües desnonades; allà començava a mostrar el seu odi cervical contra ell mateix i els seus

avantpassats, i ara hi entra de ple i ataca l'STEI-i, dient que l'únic interès que té, essent el sindicat majoritari de l'ensenyament a les Illes, és la llengua catalana (la normalització, la immersió i el seu avanç). Per això i mostrant una altra vegada la seva ignorància es basa en la consulta d'una revista *Pissarra*, que era un monogràfic sobre Normalització Lingüística a l'ensenyament i a

l'àmbit sindical, ja que tractava sobre unes Jornades que s'havien fet sobre el tema. I com sabrà el Sr. Font, els monogràfics solen ser monotemàtics, com diu ell que són totes les revistes *Pissarra*. I aquí torna a demostrar la seva ignorància i torna a equivocar-se. Ni tan sols ha consultat la darrera revista *Pissarra* monotemàtica, que és un monogràfic sobre *Els fòrums*

de Porto Alegre 2003. Ai, ja l'hem feta, deu ser una reunió de progres, dirà ell. Bé, consulti els 112 números de la revista *Pissarra* que han sortit i veurà com allà s'han tractat tot tipus de temes relacionats amb l'educació i deixarà d'escriure mostrant el cuuro. Ah, ens preocupa molt la normalització de la llengua catalana, que és la pròpia d'aquesta terra i que suposa l'accés a una gran cultura, que ajuda a millorar la civilització.

Després diu que el tema de la llengua és l'únic que interessa als nostres estimats Pons, Lladonet, Polo o a Fito Rodríguez. Se suposa, o bé perquè participaren en aquestes Jornades o bé perquè varen escriure algun article sobre el tema en la revista *Pissarra*. Com sabrà, a Damià Pons, exconseller de Cultura i Educació d'aquesta Comunitat durant els darrers quatre anys, li interessa molt la llengua catalana i altres temes relacionats amb la cultura i l'educació, i com a professor de Literatura de la UIB, escriptor i poeta també n'hi interessaven molts d'altres. Joan Lladonet és especialista en Educació i Llengua, mestre d'Educació Primària durant vint-i-vuit anys i professor de Secundària durant nou anys, escriu i tracta sobre els temes que coneix, no com el periodista. Pere Polo és director de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i, defensa la llengua catalana, però s'ha dedicat a un espectre molt ampli de temes durant la seva vida, com ha estat l'activitat sindical, la formació del professorat i la cooperació

internacional, especialment amb Amèrica Central. Fito Rodríguez, professor de la Universitat del País Basc, va venir a les Jornades per parlar sobre Identitat i Escola. Els canvis de l'educació en el segle XXI i va demostrar estar molt documentat sobre el tema de l'Educació, cosa que no ha fet Joan Font. Ah, i sàpiga que per a finals de setembre hem convocat unes altres jornades sobre Normalització Lingüística i Cultura Popular.

“...ataca l'STEI-i, dient que l'únic interès que té, essent el sindicat majoritari de l'ensenyament a les Illes, és la llengua catalana (la normalització, la immersió i el seu avanç).”

Després li surt tot el verí i l'odi que té a la llengua catalana. Acusa l'ensenyament del i en català, perquè diu que impedeix als catalanoparlants el coneixement de la llengua castellana, i se'ls tanca l'accés a una gran cultura i civilització. És totalment mentida, perquè els catalanoparlants accedeixen al coneixement de les dues llengües sense cap problema.

Diu que els castellanoparlants no dominen ni una llengua ni l'altra. És totalment mentida. Dominen el castellà com a qualsevol altra Comunitat, i, a més, si han volgut també poden dominar el català. No sabem si el periodista odia tant el català, perquè és conscient que ell no ha après a escriure en castellà, però que no n'hagi après ell no vol dir que no n'aprenqui la majoria..

Diu autèntiques barbaritats. Només l'ala més dretana del PP pot estar d'acord amb el seu escrit. Assegura que *“los resultados de la crisis del sistema educativo están a la vista, pero lo más grave no es esto (con ser muy grave incapacitar a generaciones de estudiantes enteras, generalmente pertenecientes a las capas más menesterosas que no ayudan precisamente a la igualdad social que sí se lograba con el sistema anterior de EGB, BUP y COU), dada la capacidad de rectificación de la especie humana.”*

Bé, com tot l'article ell s'enterra sol, no és necessari contestar-li. Diu que els resultats estan a la vista. I tant que hi estan a la vista. Mai no hi havia hagut tants d'alumnes que estudiassin fins als 16 anys. Es treuen tants de Graduats d'Educació Secundària com abans es treien Graduats Escolars. Hi ha un nivell semblant d'alumnat que no es treu el Graduat, que després, més envant se'l pot treure d'altres maneres que li ofereix el Sistema Educatiu. Mai no hi havia hagut tantes persones que estudiassin Batxillerat, i a més, es treuen semblants o millors notes a les

proves de Selectivitat. Qui serà capaç de dir que un ensenyament obligatori fins als 14 anys pot ajudar millor a igualar les classes socials que un ensenyament fins als 16 anys? Això no ho diu ni la ministra Castillo.

Es delata totalment el seu odi contra el que ell diu "progres", ara, a l'any 2003. Això no li va passar a Hannah Arendt, l'any 1950. Diu això: *"Lo más grave es que, al más mínimo esfuerzo de parchear algún "defecto" mediante patéticas e insuficientes LOCEs, la patulea de los docentes progres que viven a costa del erario público no sólo muestren su feroz desacuerdo con cualquier reforma, sino que exijan como remedio de todos los males ¡más financiación!"*

Aquí queda clar que és un detractor de la LOGSE amb arguments que no s'aguanten i defensor de la LOCE, sense cap tipus d'argument més que el de posar pegats, que deuen ser foradats. Se sap que la LOGSE no va tenir el finançament requerit i que la LOCE surt sense el corresponent finançament i s'atreveix a criticar que des dels sindicats es demanin els doblers que necessita l'Educació. No sap tampoc el periodista que ens trobam a la cua de la UE quant a despeses invertides en Educació. I així acaba el seu article: *"Algo que da que pensar cuando antes, con clases de 30 y 40 alumnos, los resultados eran bastante mejores. Pero como decimos en mallorquín: és per demés, no en vano los progres habitan desde hace tiempo en su propio reino encantado donde su ombligu-*

mo, su irrealidad y su irresponsabilidad no les exculpa, les guste o no, del siniestro drama de nuestros escolares."

Més odi contra la majoria d'ensenyants no pot manifestar. Més ignorància sobre el tema tampoc. Tots els ensenyants saben que els resultats amb classes de 30 o 40 alumnes no poden ser millors que amb classes de 25 alumnes. Si està parlant de classes de col·legis subvencionats, abans privats, on hi havia classes amb 45 alumnes que no necessitaven professor per arribar on volien, si parla d'aquestes classes, ha de saber que avui també aquells alumnes, amb classes de 20 o 25 alumnes rendirien molt més.

El drama el patiran els escolars que es trobin amb ensenyants que tinguin les mateixes idees que Joan Font Rosselló i també molts d'aquests escolars patiran la discriminació que els suposarà la LOCE posada en marxa pel PP.

La darrera prova que Joan Font s'ha basat en algun text elaborat en la línia del que pensen en el PP és que la ministra Castillo ha escrit articles als diaris sobre l'Educació, citant Hannah Arendt, i també va fer el mateix quan va presentar la Llei al Congrés de Diputats. D'aquí vénen els desbarats de l'escrit, davant el qual no hem pogut callar, a més d'haver-nos citat de manera totalment falsa i irresponsable.

"...la patulea de los docentes progres que viven a costa del erario público no sólo muestren su feroz desacuerdo con cualquier reforma, sino que exijan como remedio de todos los males ¡más financiación!"

El diari EL MUNDO-EL DIA DE BALEARES segueix en la seva línia calumniosa contra l'STEI-i i contra el professorat.

Eduardo Inda, director del diari *El Mundo/El Día de Baleares*, dia 5 d'octubre, va publicar un article titulat "*El sarampión de los birretes y las sotanas*". Aquest periodista va manifestar el seu odi cervical i profund que li rosega les entranyes cap al nacionalisme, i d'això va l'article.

Acusa de perversió democràtica tota persona que no es mogui en l'òrbita nacionalista espanyola reaccionària i no se'n recorda que ell desconeix el significat de la paraula democràcia, quan priva de la llibertat d'expressió a qui es vol defensar d'acusacions falses. Sabem, recordam i tenim memòria sobre qui són els que actuen d'aquesta manera.

Aquesta vegada no hem intentat ni hem demanat que ens publiqui aquest escrit, el motiu del qual és el que es refereix en el títol. Una altra vegada llança el seu verí en forma de calúmnies contra l'STEI-i i la majoria del professorat de les Illes. Aquí en teniu la prova. Aquest és el fragment del text que es refereix al sindicat i als i les ensenyants:

"Las cosas van mejor en la Universidad, pero indiscutiblemente peor en la escuela. El 60%!!! -sí, han leído bien, el 60%- de los profesores de los colegios públicos y concertados está en la órbita del sindicato filopesebrero STEI. ¿Ha calculado alguien la que pueden estar liando en las cabezas de nuestros hijos? Ya se sabe: una

mentira repetida setenta y siete veces siete acaba convirtiéndose en un dogma de fe.

Y, mientras, la mayoría natural de esta tierra... a verlas venir. Matas está sacudiendo poco a poco la conciencia de un partido que pasó demasiado tiempo, tanto como 20 años, con los brazos cruzados..."

El ressentiment li vessa pels quatre costats. Per això no dubta a tractar un 60% del professorat de mentider i de beneit. Ens tracta de mentiders quan diu que en lloc d'ensenyar, en lloc d'educar ens dedicam a dir mentides a l'alumnat.

Segurament aquesta persona es creu que dir que aquesta terra té una llengua i una cultura pròpies, que té una història i unes tradicions diferents a les dels territoris de llengua castellana no és veritat. Segurament li agradaria canviar la història o fer que la gent d'aquí l'oblidàssim. Acusa el nacionalisme illenc de sectari, quan ell vessa de nacionalisme espanyol i de sectarisme per tots els porus. I ens tracta de beneits, quan es creu que el professorat es deixa teledirigir per ningú, que actua manipulats i alienats, que no té coneixements ni personalitat pròpia i que obeeix cegament consignes de qui sigui. Això deu passar per allà on es mou el director en qüestió.

S'omple la boca de comparacions amb el nacionalisme basc. Utilitza aquell argument tan

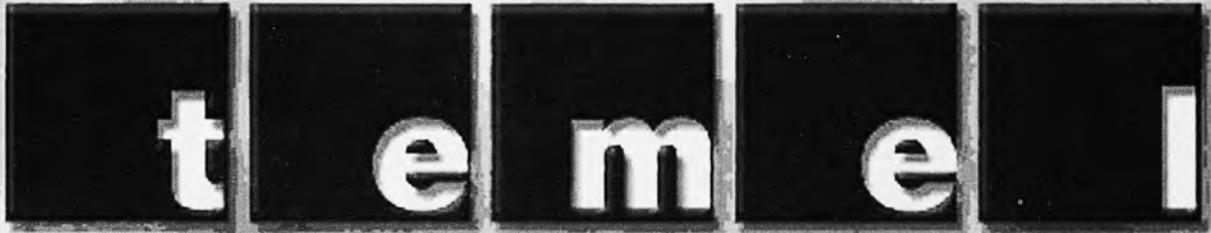
pelegrí que si un partit i un grup terrorista tenen un objectiu comú, com és la independència, tots dos són iguals, tots dos poden ser acusats de terroristes. I fa una cosa molt perillosa, incita i instiga l'opinió pública contra l'STEI i la majoria de professorat. I casualitat de les casualitats. Al dia següent de la publicació d'aquest article, apareix la façana del Sindicat plena de pintades i adhesius amb l'emblema nazi i el següent text:

**NO TE DEJES
ENGAÑAR
MEDIOS DE
COMUNICACIÓN
Y PROFESORES...
¡¡MANIPULADORES!!**

Des d'aquí, comunicam a Eduardo Inda, que nosaltres seguirem lluitant per defensar la nostra llengua i la nostra cultura i, per damunt de tot, la dignitat de tot el professorat.

**Per la Comissió Executiva de l'STEI
La Secretària General
Neus Santaner**

Grup

c/ Gremi Sucrers i Candelers, 14 - Nave A
 Polígono Son Castelló
 07009 PALMA DE MALLORCA
 www.temel.net

Tel. Contacto: 971 43 22 78 / 971 43 22 89

FOTOCOPIADORES FAXOS
IMPRESSORES INFORMÀTICA
MULTIFUNCIONALS

DISTRIBUÏDORS I SERVEI TÈCNIC OFICIAL:

Grup Temel vol celebrar el seu
DESÈ ANIVERSARI

Ara i fins el 31 de gener de 2004, volem agrair als centres docents la seva fidelitat.

La compra de qualsevol fotocopiadora superior a 20 ppp. té regal segur. Es podrà escollir entre un reproductor de DVD per a la sala d'audiovisuals o un microones per la a sala de professors.

Jornades de Normalització lingüística i Cultura popular. Pitiüses 2003

El Sindicat de treballadores i treballadors de l'ensenyament intersindical de les Illes va organitzar unes jornades els passats 16 i 17 de maig a Eivissa sobre "Normalització lingüística i cultura popular" on van participar persones rellevants de la cultura popular de les Illes Balears i Pitiüses així com de Catalunya i del País Valencià.

La seu universitària d'Eivissa i Formentera i l'institut Sa Blanca Dona van ser el espai on es van desenvolupar les jornades.

Després de la recepció de participants i de l'entrega de materials el Delegat Territorial d'Educació Toni Marí i la Secretària General de l'STEI-i Neus Santaner van inaugurar les jornades donant pas posteriorment a la conferència de Joan Soler i Amigó, pedagog, investigador i escriptor de Catalunya que ens va parlar de "Globalització i Cultura Popular", defensant que la saviesa popular (anomenada folklore) reflecteix la cosmovisió d'un poble. Cada col·lectiu té unes característiques que l'identifiquen i tant la llengua com la cultura popular són dos elements bàsics de cohesió social.

Quan va finalitzar la conferència, es va tractar en una taula rodona "El paper de la cultura popular en la normalització lingüística", hi van intervenir Marià Serra, president de l'Institut d'Estudis Eivissencs, Carme Tur de la Colla de Sa Bodega, Bernat Joan, sociolingüista i escriptor, Felip Munar, investigador i membre del Servei d'Ensenyament del Català de la Conselleria d'Educació i Lina Sansano, antropòloga, investigadora i experta en cultura popular; va moderar la taula Esperança Marí directora de l'IES

Sa Blanca Dona. En aquesta taula es va plantejar que seria interessant potenciar l'estudi de la cultura popular en el currículum dels centres educatius, com a eina de cohesió social. D'altra banda, constatar que l'ús social de la llengua catalana va minvant, ha de fer reaccionar les institucions per cercar mesures imaginatives que facin possible la normalització lingüística a les Pitiüses.

El dissabte 17 de maig, Marià Torres escriptor i investigador de la cultura popular ens va parlar

de la literatura oral de les Pitiüses; dels contes i de les rondalles així com del cançoner i dels romanços d'Eivissa i Formentera, que han arribat fins els nostres dies, i en els qual es poden observar diverses interaccions lingüístiques i culturals que s'han transmès oralment a través de generacions. Personatges com el femellar i els barruguets formen part de la cultura popular de les Pitiüses.

Després d'esmorzar, al taller de ball i dansa tradicional de Catalunya a càrrec de Blanca Mostaza Vinyals, mestra de música i experta en balls catalans ens va fer ballar al temps que anava informant-nos de les passes, la significació i els contextos dels diferents balls. Els balls practicats foren: corrandes, ball pla i una jota catalana.

El taller de literatura oral del País Valencià, el va dur endavant Domingo Chinchilla Nebot, contacontes i actor, que ens va parlar de l'interès pedagògic de les històries, per treballar a l'educació infantil, a primària i a secundària tant les històries d'origen popular, com llegendes urbanes de misteris i aparicions.

El dissabte a la tarda va tenir lloc el taller de ball pagès amb Toni Manonelles, que ha estat sonador del grup folklòric de Sant Josep de sa Talaia, sap cantar caramelles i ha coordinat tallers i exposicions relacionats amb diversos aspectes de la cultura popular. El taller de ball pagès va constar d'una part teòrica on es va explicar les característiques del ball tradicional de les Pitiüses,

“...constatar que l'ús de la llengua catalana va minvant, ha de fer reaccionar les institucions per cercar mesures imaginatives que fàcin possible la normalització lingüística a les Pitiüses”

(un ball que s'ha transmès de pares a fills i que no té cap relació amb les danses pròpies del nostre entorn geogràfic) i d'una part pràctica on les dones per una banda i els homes per l'altra van assajar les passes i els moviments que a cadascú li pertocaven. Després es va fer una ruta cultural guiada per en Toni on visitarem les torres de Balàfia i, com mana la tradició, férem una ballada pagesa a la Font de Balàfia i menjàrem bunyols ben regats amb vi de la terra, donant per acabades les jornades a la posta de sol.

Eivissa, maig de 2003

Marivi Mengual

VIATJA DES DE MALLORCA A QUALSEVOL PART DEL MÓN AMB

viatges sa
Tramuntana

C/ 31 de Desembre, 7 1º 1ª - 07003 Palma
Tel.- 971 76 36 22 - Fax.- 971 75 12 06

www.viatgestramuntana.com

PERQUÈ OFERIM LA MILLOR QUALITAT, AMB ELS MILLORS SERVEIS I SOBRETOT...

ALS MILLORS PREUS!!!

Jornades de Normalització lingüística i Cultura popular. Mallorca 2003

L'STEI-i va organitzar unes jornades els dies 25, 26 i 27 de setembre a Mallorca sobre "Normalització lingüística i cultura popular" en les quals varen participar persones destacades i especialitzades en la cultura popular de les Illes Balears i Pitiüses, així com del Principat, del País Valencià, de la Franja i de l'Alguer, amb quasi dos-cents inscrits i una participació mitjana de més de cent cinquanta assistents.

En representació de la Confederació d'STEs-i, hi va assistir Joan Blanco, així com Julià Vicent Rey, en representació de l'STEPV-iv.

La sala d'actes de l'edifici Anselm Turmeda i l'aula P13 de l'Aulari de la Universitat de les Illes Balears i Pitiüses varen ser els espais on es varen desenvolupar les ponències i els tallers pràctics de dansa tradicional.

Després de la recepció de participants i de l'entrega de materials, el Director General de Política Lingüística, Miquel Melià, la Secretària General de l'STEI-i, Neus Santaner i el Vicerector d'Estudiants, Joan Antoni Mesquida, varen inaugurar les jornades i varen donar pas posteriorment a la presentació

que va fer la sociolingüista Rosa Calafat de Carme Junyent, lingüista especialitzada en llengües amenaçades, que ens va parlar de "Llengües amenaçades i polítiques educatives", que va explicar com sobreviure a polítiques educatives adverses. Ens va assegurar que un 95% de la població mundial parla el 5% de les llengües existents, que van desapareixent llengües contínuament i que és molt necessari defensar-se de l'homogeneïtzació actual que nega la història dels pobles. Va aportar una sèrie de propostes pràctiques sobre topònims i manlleus. En el debat que hi va haver a continuació va explicar que desconeixia l'exis-

***"...va explicar
que desconeixia
l'existència de
cap poble o país
en el món que
s'hagués mantin-
gut estable en
una situació de
bilingüisme."***

tència de cap poble o país en el món que s'hagués mantingut estable en una situació de bilingüisme. Tots acabaven amb substitució lingüística.

A continuació la poetessa Àngels Cardona va presentar el següent ponent, Miquel Desclot, filòleg, poeta i escriptor, guanyador de nombrosos premis literaris i que ens va parlar sobre "La naixença oral de la poesia" i va destacar la gran importància que té la sonoritat i la veu a l'hora de recitar poemes. Va assegurar que es pot llegir un poema en una llengua desconeguda per part de l'auditori i que aquest s'emociona en els moments corresponents, si el poema es llegeix amb la sonoritat i l'entonació adequades. Per acabar ens va llegir poemes, endevinalles i embarbussaments. El divendres, l'escriptora Elisabet Abeyà va presentar Caterina Valriu, filòloga, contacontes i investigadora de les rondalles en particular i de la cultura popular en general, que va dissertar sobre "La literatura popular a Mallorca", i va fer especial menció de l'aplec de rondalles de mossèn Alcover (definició, estructura, començaments, acabaments, diferències, semblances, etc.). Ens va passar una

classificació de les rondalles del professor Grimalt i una taula d'equivalències de les rondalles amb altres narracions d'elaboració pròpia. Per finalitzar va exercir de contadora de contes i ens va contar una rondalla.

Després Andreu Montés, membre actiu del grup de danses Alimara des de l'any 1998 i que porta a terme una tasca de restauració i dignificació dels balls populars del País Valencià, ens va fer una breu explicació sobre el ball pla de Benassal, i acte seguit tots els assistents varen traslladar-se a l'Aulari per aprendre i practicar diferents passos de danses. La participació va ser massiva. Hi va haver moments que eren més de 60 persones ballant.

El dissabte, la coordinadora de les Jornades a les Illes que signa aquest escrit, va presentar Guillem Bernat (fundador de l'Associació Sollerica de Cultura Popular que ha participat en diferents congressos sobre folklore i ha impartit conferències a diferents indrets de l'Illa) i Joana Domenge (que ha coordinat la secció de balls tradicionals adscrita a l'Escola Municipal de Mallorquí de Manacor, des de 1986, on es duen a terme cursos de balls tradicionals i cultura popular, encaminats a l'ensenyament, difusió i pràctica dels balls populars i tradicionals de les Illes i de la cultura popular). Joana Domenge va explicar l'estructura de la jota, de la mateixa i del copeo. Guillem Bernat va parlar sobre els boleros. Després varen mostrar amb un vídeo com es

“..sobre la dansa, la importància del context i del gest, de la mirada, de la complicitat i que la dansa ha de fer viure, ha de fer sentir i ha de fer emocionar”

ballaven aquests balls. Acte seguit es va passar a l'Aulari i allà es varen explicar diferents passos de cada un dels balls dels

quals havien parlat i també com es balla sa balanguera del llevant. Una altra vegada l'assistència va ser molt nombrosa.

De tornada a la sala d'actes, la coordinadora de les Jornades, va presentar Núria Quadrada (que fa més de trenta anys que balla i que ja fa 20 anys que va organitzar una trobada de balls de PPCC a Mallorca), Eugeni Canyelles (que canta amb Tramudança, i abans amb Sis-Som i és professor de Música d'Institut), Joan Maimó (mestre, sonador i que va participar en el programa *Vivim plegats*) i Rachid Faraj (que acompanya Joan Maimó per la seva participació en el programa citat anteriorment). Núria Quadrada va parlar de la

Intervenció de Joana Domenge sobre la jota, la mateixa i el copeo.

seva estada a Mallorca i de la seva passió per Grècia. Va explicar la seva visió personal i particular sobre la dansa, la importància del context i del gest, de la mirada, de la complicitat i que la dansa ha de fer viure, ha de fer sentir i ha de fer emocionar.

Eugeni Canyelles va parlar de la colla de xeremiers. Va explicar les parts de les xeremies i com es fan sonar, la fusta de què estan fetes, etc. També va parlar i va fer sonar el flabiol, el tamborino, la guitarra, el xerrac, etc.

Joan Maimó va intervenir per explicar la seva experiència sobre "Immigració llengua i cultura", especialment va explicar els termes immigració, integració, assimilació i aculturació, i, a més va contar en què consistia el programa Vivim plegats, com havia anat i algunes anècdotes que havien succeït. A continuació va intervenir Rachid Faraj que va

El director general de Política Lingüística, la secretària general de l' STEI i el vicerector d'Estudiants inauguren les Jornades.

explicar la seva experiència en el programa i va expressar el seu desig que es normalitzi la llengua catalana, pròpia d'aquesta terra. El ponent que va tancar les

Jornades va ser Joan Armangué, barceloní que viu a Sardenya, que coneix la cultura sarda i és escriptor de literatura infantil. Va ser presentat pel filòleg Jaume Corbera. El ponent va explicar com va començar la relació entre Sardenya i Catalunya a través de la Història. Va llegir poemes, cançonetes i narracions alguereses i va comentar-les.

Així i passada l'hora prevista d'acabament varen acabar les Jornades que, segons opinió dels assistents varen ser molt profitoses pels coneixements que varen exposar els ponents i perquè l'aportació procedia de quasi tots els Països Catalans.

Mallorca, setembre de 2003

Maria Antònia Font

Jornades de Normalització lingüística i Cultura popular. Menorca 2003

Les jornades van tenir lloc a l'IES J. Miquel Guàrdia d'Alaior i van comptar amb la participació d'Arcadi Oliveres, doctor i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, expert en economia mundial i membre de Justícia i Pau; Màrius Sassot i Antoni Bengochea, ambdós professors i investigadors que treballen en la difusió de la cultura popular de la Franja de Ponent; Joan F. López Casanovas, professor de Llengua Catalana i Literatura, membre de l'Institut Menorquí d'Estudis i investigador de la cultura popular de Menorca; Pilar Pons, glosadora, balladora i mestra de ball menorquí; Bernat Joan, doctor en Filologia Catalana, professor, investigador, sociolingüista i escriptor. Hi va assistir en representació de l'USTEC – STEs de Catalunya, Àngel Jiménez.

Les ponències van abordar la nostra realitat pel que fa a llengua i cultura popular des de perspectives ben diverses.

Arcadi Oliveres ens parlà dels efectes del poder de la globalització en detriment de la identitat cultural dels pobles: "...ens cal canviar el pes del

"...dels efectes del poder de la globalització en detriment de la identitat cultural dels pobles..."

poder del Govern central cap als municipis per tal de garantir una major democratització del poder...". Màrius Sassot i Antoni Bengochea van exposar els diferents tipus de manifestacions de la cultura popular del nord i del sud de la Franja de Ponent i de la importància de la seva difusió per tal de combatre la diglòssia. Va ser Joan F. López Casanovas qui es va fer càrrec de fer un repàs a la literatura oral de Menorca, i a algunes versions de la mateixa que podem trobar arreu dels Països catalans i del món, així com d'analitzar la gran riquesa de coneixement que ens arriba mitjançant la literatura oral popular i de quina manera podem posar-la a l'abast dels més joves a través de les aules dels nostres centres educatius. D'altra banda, Pilar Pons va donar a conèixer els orígens, la història i la pràctica del ball popular i tradicional de Menorca: el fandango i la jota.

En darrer lloc, Bernat Joan clausurà les jornades incidint en el paper que té la literatura popular com a testimoni de la unitat de la llengua catalana al llarg de la història del nostre poble: "...la nostra cultura

Intervenció d'Arcadi Oliveres sobre la globalització.

popular, en la mesura en què no està interferida, demostra la consciència d'unitat de la llengua i d'unitat de la comunitat humana formada per les persones que compartim el català com a mitjà de comunicació i com a signe d'identitat fonamental". Ens parlà de la importància que rau en el fet de donar a conèixer la nostra llengua i cultura a les persones immigrades per tal d'afavorir el seu procés d'integració: " ...és una falta de respecte no parlar el català a les persones immigrants, ... hem de procurar a les persones d'altres cultures les

mateixes oportunitats per desenvolupar-se i la llengua és fonamental per a aquest desenvolupament".

Al llarg dels dos dies de celebració d'aquestes jornades, hi va haver una elevada

"...és una falta de respecte no parlar el català a les persones immigrants..."

participació per part de persones interessades en la normalització lingüística i cultura popular del nostre territori i que treballen majoritàriament dins l'àmbit educatiu de Menorca. Aquest fet de ben segur contribuirà a afavorir la tasca de donar a conèixer la nostra llengua i la cultura popular a les persones immigrades d'altres països, com a eina per facilitar la seva integració.

Ciutadella, 30 d'octubre de 2003

Rosa Cabiró

Joan Francesc López Casasnovas i Bernat Joan i Mari intervenen a les Jornades.

pompeu **f**abra,
antoni **m**aria **a**lcover i
francesc de **b.** **m**oll,
 tres pilars fonamentals de
 la llengua catalana moderna

Jaume Corbera Pou

Tres personalitats diferents, tres temperaments diversos, però tots tres amb l'ideal comú del renaixement de la nació catalana i la preservació eterna de la seva llengua, ideal al qual tots tres –conjuntament i per separat– consagraren la seva vida i la seva obra, i als quals devem admiració i, sobretot, gratitud.

“L’empresa és grossa, és llarga; demana molt de pit, molt de seny, molt de suc de cervell”

Situem-nos a la segona meitat del segle XIX. La Renaixença literària de la llengua catalana s'aferma, però enmig d'una pràctica en què, havent-se perdut la tradició gràfica antiga, cadascú escriu així com li pareix adequat. Conscients que aquesta pràctica és negativa per a la consolidació del moviment renaixentista, entre els intel·lectuals catalanistes sorgeix la necessitat de trobar unes normes ortogràfiques i gramaticals acceptades per tothom.

Dues són les postures principals sobre aquesta qüestió: la d'aquells qui creuen que s'ha de proposar una llengua que reflecteixi exactament el parlar

popular, amb els vulgarismes i els barbarismes corrents i una grafia acostada a la de la llengua dominant (el castellà o el francès), i la d'aquells qui propugnen una llengua molt acadèmica, basada en la dels segles anteriors, o fins i tot en la medieval, sense formes modernes, plena d'arcaïsmes i, en tot cas, amb solucions preses dels parlars de la pagesia més conservadora. Entre uns i altres, qualcú proposa un compromís que, tanmateix, no convenç ningú.

L'any 1881 apareix a Barcelona la revista *L'Avenç*, fundada per l'activista cultural Jaume Massó i Torrents (1863-1943), d'orientació modernista. Interrompuda el

1884, es reprèn el 1889 i dura fins a 1893. En aquesta segona època s'hi incorpora Pompeu Fabra i Poch, el qual, amb altres companys, hi comença una campanya a favor d'una nova ortografia catalana superadora de les dues tendències que estan en disputa, basada tant en la tradició clàssica anterior a la Decadència com en la realitat de la llengua viva contemporània. Pompeu Fabra, nascut a Barcelona el 1868, si bé a la universitat ha fet enginyeria química, entusiasmat des de ben jove per la llengua l'ha estudiada d'una manera autodidacta. El 1891 publica la seva primera obra, *Ensayo de Gramática del Catalán Moderno*, i els seus primers articles a

L'*Avenç*, iniciant així una llarguíssima producció dedicada a l'estudi del català i a fixar-ne l'ortografia, la gramàtica i el vocabulari.

Una mica abans de l'aparició de Fabra dins la lingüística catalana, a Mallorca una altra futura personalitat de la filologia fa les seves primeres passes dins el cultiu de les nostres lletres. Antoni Maria Alcover, nascut a Manacor el 1862, s'ha donat a conèixer el 1880 publicant la seva primera rondalla, «Es jai de sa barraqueta», al setmanari de Palma *L'Ignorància*, revista que l'any 1882 li dóna un premi per un treball primerenc de lexicografia: *Mostra de diccionari mallorquí*. Aquests primers anys vuitanta, Alcover publica noves narracions a altres revistes, i el 1885 en treu un volum que titula *Contarelles*, i sabem que ja no s'aturarà mai d'escriure fins al final de sa vida. L'any 1896 comença l'edició en volums de *L'Aplec de rondaies mallorquines*, recollides del poble i recompos-

tes per ell mateix, l'obra que segurament l'ha de popularitzar més i per la qual encara ara és conegut de tots els mallorquins.

Les vides de Pompeu Fabra i Antoni M. Alcover han començat paral·leles, però aviat s'encreuaran. Antoni M. Alcover, que el 1886 s'havia ordenat de prevere, arreplegant *rondaies* s'ha temut de l'extraordinària riquesa del llenguatge popular i de la necessitat de recollir-lo i estudiar-lo, perquè no es perdi i quedi ben estampat per a totes les futures generacions de catalans. Alligonat per Tomàs Forteza, el lingüista més sòlidament format que hi ha aleshores a Mallorca, Alcover concep la idea de fer un gran diccionari que aplegui tot el tresor lèxic, morfològic i fraseològic de la llengua catalana en la seva totalitat geogràfica, temporal i estilística, és a dir, que sigui a la vegada de tot el territori, de tot el temps passat i present, i de tots els usos, tant populars com científics i literaris.

Amb aquesta idea, al comença-

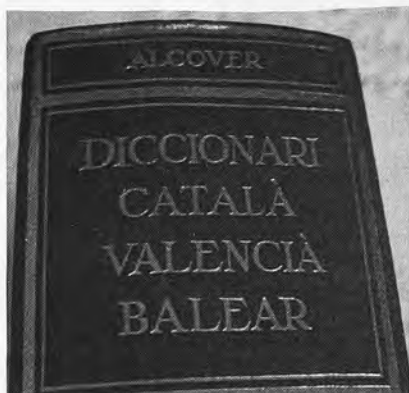
ment de 1901 publica i escampa per tots els racons dels Països Catalans la «Lletra de convit», en què explica el seu propòsit, la manera com s'ha de fer i els mitjans –humans i materials– amb què compta. El darrer capítol acaba amb aquestes paraules: «L'empresa és grossa, és llarga; demana molt de pit, molt de seny, molt de suc de cervell. Estam segurs de tenir el pit. Si tenim el suc de cervell i el seny que ens cal, no ho hem de dir nosaltres; ho dirà la nostra obra.» I el desembre, per mostrar a tothom que el seu projecte va envant, comença a treure la que és la primera revista filològica catalana: *el Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*, que durarà fins al juliol de 1936, on publicarà estudis tan fonamentals com «Questions de llengua y literatura catalana amb motiu de *Cataluña bilingüe*, d'en Menéndez Pidal» (1903) o «El català davant els filòlegs estranjers. Una mica de dialectologia catalana» (1909).

Fabra i Alcover: una intensa relació personal i científica

Mentre Alcover ha posat les primeres pedres de les que han de ser les seves dues grans obres, les *Rondaies mallorquines* i el *Diccionari de la llengua catalana*, Pompeu Fabra continua l'estudi de la llengua, els cursos de gramàtica i la publicació de petits però importantíssims treballs. De 1897 és *Étude de phonologie catalane* i de 1898

Contribució a la gramàtica de la llengua catalana. Ara Fabra, sense feina fixa ni ingressos suficients i constants a Barcelona, a principis de 1902 decideix optar a una càtedra de química a l'Escola d'Enginyeria de Bilbao, i el mes de març s'hi ha d'incorporar. Però aquesta absència de Barcelona no li impedeix de continuar estudiant la llengua; ben al contrari; com que té temps

disponible a bastament després de les classes, el dedica a la seva vertadera passió, i així s'inscriu ben aviat com a col·laborador del *Diccionari*, i ja en el primer número del *Bolletí* d'Alcover publica un article titulat «La representació de la "l" palatal en català». Aquestes dues personalitats, que s'havien conegut personalment l'abril de 1901, comencen una intensa

relació personal i científica, que durarà, amb un parèntesi entre 1918 i 1926, fins al traspàs d'Alcover.

L'any 1904, Antoni M. Alcover llança la idea de celebrar un congrés internacional dedicat a l'estudi de la llengua catalana, idea tan ben acollida a Barcelona que compta immediatament amb l'adhesió de moltíssimes personalitats culturals catalanes i d'institucions, de manera que el congrés es convoca per a l'octubre de 1906. Presidit per Alcover mateix, és un èxit absolut de participació dels lingüistes i filòlegs europeus més importants interessats pel català; n'hi ha d'Alemanya, de França, d'Itàlia, d'Espanya i d'alguns altres països, a més de molts de catalans; i, entre aquests, és clar, Pompeu Fabra, el qual, a més de presentar la comunicació «Qüestions d'ortografia catalana», intervé en moltes discussions, molt especialment en la de la ponència de Mn. Alcover «Concordança del participi amb el terme d'acció», amb la qual no està gens d'acord. Aquesta discussió és l'indici que els dos grans lingüistes, units pel seu

“Alcover concep la idea de fer un gran diccionari que aplegui tot el tresor lèxic, morfològic i fraseològic de la llengua catalana”

amor a la llengua i a la pàtria catalana i per la seva gran preparació científica, han de divergir en el futur en moltes qüestions relatives a l'establi-

ment d'unes normes ortogràfiques i gramaticals, fins al punt d'arribar a una ruptura personal que els tindrà separats durant set anys.

Informàtica
Ciutat

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

iciutat@arrakis.es

TEL: 971 289 898

FAX: 971 451 694

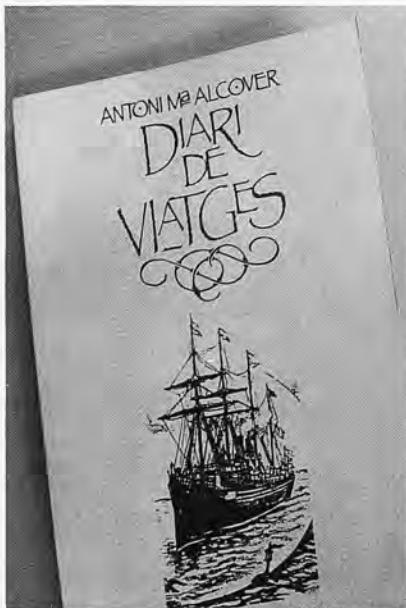
C./ De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca

L'Institut d'Estudis Catalans

Segurament la conseqüència més important d'aquest I Congrés Internacional de la Llengua Catalana és la creació de l'Institut d'Estudis Catalans, fundat l'any 1907 sota el patrocini de la Diputació Provincial de Barcelona. Dins l'Institut, el 4 de febrer de 1911 es crea la Secció Filològica, amb la missió de fixar les normes ortogràfiques i gramaticals del català, establir-ne el diccionari normatiu i promoure'n l'ús social. Entre els primers membres de la Secció Filològica hi ha els nostres dos personatges: Antoni M. Alcover, que tot d'una en serà elegit president, i Pompeu Fabra. Immediatament la Secció Filològica posa fil a l'agulla, i ja el 1913 dóna a conèixer la seva primera realització important: *les Normes Ortogràfiques*, amb les quals es proposa de posar fi al desgavell fins aleshores imperant. S'hi veu clarament el pes de les propostes de Fabra, i Alcover les accepta un poc a contracor, però ho fa perquè creu en la necessitat de la unificació. Les normes troben forts opositors, però a poc a poc són acceptades per tots els escriptors de Catalunya i les Balears, i només a València hi triomfaran més tard, quan el 1932 intel·lectuals, editors i entitats valencianistes aproven les anomenades *Normes de Castelló*, una mínima adaptació a les particularitats valencianes de les normes de l'Institut. A part de les tasques pròpiament acadèmiques, Mn. Alcover continua durant tots aquests anys, després del congrés, els

seus estudis i la seva feina pel diccionari, així com també la publicació de l'aplec de *rondaies*. Viatja pels Països Catalans per recollir dades de la llengua i també per l'estranger (França, Bèlgica, Alemanya, Suïssa, Itàlia i Anglaterra) per estudiar amb els mestres de la filologia. En el tercer viatge (1913) arriba a l'Alguer, on fa enquestes a nins per obtenir la flexió verbal algueresa.

El 1904 havia fet construir una calaixera per posar-hi els milenars de cèdules que li havien d'arribar amb paraules arreplegades per tots els seus col·laboradors. El 1915 la Secció Filològica li demana que la depositi a les seves Oficines Lexicogràfiques, perquè la informació que conté ha de ser la base del futur diccionari que preparen, el que ell volia. Alcover hi accedeix i la calaixera viatja cap a Barcelona i queda a l'IEC.

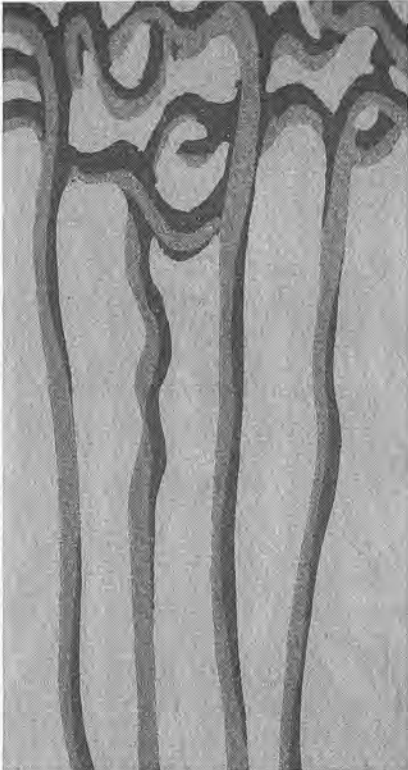

La ruptura

Però les relacions de Mn. Alcover amb els altres membres de la Secció Filològica no van del tot bé d'ençà de la discussió de les Normes Ortogràfiques i a poc a poc es van deteriorant, tant per culpa del caràcter geniüt d'Alcover com pel comportament dels altres. De moment, Enric Prat de la Riba, president primer de la Diputació de Barcelona i llavors (des de 1914) de la Mancomunitat de Catalunya, va posant pau entre els implicats, però quan mor, l'any 1917, la tempesta es fa més forta, fins que esclata la tronada amb la publicació del primer *Manifest alcoverià*, en el BDLC de juny-setembre de 1918, contra els seus companys de l'Institut, en què un dels més mal parats és precisament Pompeu Fabra, promotor d'una reforma de les Normes Ortogràfiques que es va aprovar en una sessió (1917) en què el president, Alcover, no hi era. Així les males relacions encara empitjoren, i l'Institut reprova el manifest i suspèn Alcover de president de la Secció Filològica. És la ruptura, i llavors Alcover es queda tot sol en la seva empresa de fer el diccionari a Mallorca, on el maig passat ha tornat dur la calaixera.

Durant tot aquest període Pompeu Fabra, com és natural, no resta inactiu. Ja hem vist que les *Normes Ortogràfiques* de 1913 i la reforma de 1917 són sobretot obra seva; però és que, a més a més, des de 1912 torna

Un encontre transcendent

viure a Catalunya, on ocupa una càtedra de llengua catalana a la Universitat Industrial, creada per iniciativa de la Diputació de Barcelona, i és el director general de les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC, dirigeix la confecció i publicació del diccionari que Marian Aguiló va deixar sense elaborar i prepara el *Diccionari ortogràfic*, que l'Institut publica el 1917, i la *Gramàtica catalana*, que apareixerà el 1918 amb la consideració de «gramàtica oficial» de l'IEC. Tot això a més de publicar articles en diverses revistes i fer conferències i discursos ací i allà. El fet, però, és que la col·laboració amb Alcover, a qui Fabra té en molt bona consideració personal i científica, aquest any de 1918 queda suspesa per tot el que ja hem vist.

Tornant a Alcover, hem de dir que no tot són disgusts, en aquests anys de bregues, sinó que té un encontre que serà transcendent per al diccionari i per a la llengua catalana, i aquí apareix el nostre tercer protagonista. L'agost de 1917, Alcover va a Menorca per fer enquestes lingüístiques i té la sort de conèixer Francesc de Borja Moll, que té només tretze anys, al seminari de Ciutadella, i tot d'una el veu com un al·lot espavilat i interessat per la llengua. Hi estableix una relació epistolar i, quan el 1920 es tornen trobar a Ciutadella, es convenç que aquell al·lot l'ha d'ajudar molt en la seva feina, i al cap de pocs mesos el crida perquè es presenti a casa seva, a Palma, i li faci de secretari de redacció del diccionari. Amb només dasset anys, el gener de 1921, Moll es fica de ple dins la tècnica lexicogràfica i la filologia romànica.

Però encara un altre fet transcendent succeeix per a l'empresa d'Alcover l'any 1919. Després d'un segon Manifest contra la Secció Filològica de l'IEC, que el deixa encara més tot sol i quasi sense ajudes oficials, decideix escriure al govern espanyol i als diputats catalans de les Corts que no siguin de la Lliga Regionalista (amb la qual també està barallat) sol·licitant-los una subvenció. Un d'aquests diputats duu la carta al rei Alfons XIII en persona, a qui la qüestió li fa tanta de gràcia que crida Mn. Alcover a palau per parlar-ne. El 3 de maig de 1919 es troben totes dues personalitats, i Alcover en surt

“...el 1932 intel·lectuals, editors i entitats valencianistes aproven les anomenades Normes de Castelló, una mínima adaptació a les particularitats valencianes de les normes de l'Institut.”

amb la promesa d'una ajuda, que comença a fer-se efectiva l'any següent, quan el Congrés dels Diputats vota una subvenció de 25.000 pessetes per a l'Obra del Diccionari, la qual es mantindrà anualment fins a 1925. Tal èxit a Madrid encoratja molt Alcover davant els seus rivals de Barcelona (i alguns de Mallorca, com Gabriel Alomar), i els dedica encara un tercer Manifest dins el *Bolletí*, que acaba de fer-li perdre els pocs amics que li quedaven allà. És ja ben clar que l'acabament del diccionari ha de ser obra exclusivament seva i dels col·laboradors que ha reunit a Mallorca: Francesc de Borja Moll i el pare Miquel Colom, sobretot. I amb aquests serà, en efecte, que l'obra tirarà envant (encara que el pare Colom al poc

temps se n'haurà de retirar per necessitats del seu orde franciscà), amb l'ajut de la subvenció que arriba de Madrid, que els permet adquirir noves obres de lingüística i filologia, imprescindibles per a poder redactar el diccionari amb els coneixements essencials i pagar les col·laboracions dels corresponents i els encarregats de buidar llibres i documents diversos, de manera que les cèdules es multipliquen i ben aviat ja no caben dins la calaixera, a la qual se n'hi han d'afegir altres dues el 1921. Per acabar de completar les dades, Alcover, Moll i dues persones més fan una darrera *eixida filològica* durant l'any 1921, per tot el territori català, que dura cinc mesos. Les cèdules ja es compten per milions i el diccionari ideat fa una vintena d'anys es va acostant a la realitat; una realitat que es fa visible a les acaballes de 1926, quan en surt el primer fascicle. L'amor al seu país i a la seva llengua, i la tenacitat irreductible, hauran duit Alcover a la consecució del seu objectiu passant per damunt totes les dificultats que li han sorgit en el camí. Alcover pot donar per complida la seva gran il·lusió, que ha vist en greu perill en el moment de la ruptura amb l'Institut d'Estudis Catalans. L'obra més gran i important de la filologia catalana, i una de les més valuoses de tota la romànica, ja no és un simple projecte, sinó un fet tangible, bé que encara incipient. Val a dir que després de la ruptura, i per atreure's la simpatia del públic valencià i balear, havia decidit en el darrer

moment canviar-ne el nom pel de *Diccionari català-valencià-balear*, sense que això volgués implicar el més mínim dubte sobre la unitat lingüística de les tres grans regions, i havia decidit també no respectar les normes ortogràfiques de l'IEC i tornar escriure grafies com -ch o y.

Una sòlida preparació científica

Ja hem dit, però, que el 1921 ha entrat en escena Francesc de B. Moll, el qual, de la mà d'Alcover, és destinat a ser el culminador de l'Obra del Diccionari i una de les personalitats més transcendents de la novella filologia catalana. Alcover vol donar-li una preparació científica sòlida, conscient que aquesta és indispensable perquè la tasca que li encomana sigui ben feta, i per això ja el març de 1921 fa venir el seu amic i conseller filològic Bernhard Schädel, professor de la universitat alemanya d'Hamburg, perquè li faci un curset de fonètica i dialectologia catalana, a ell i a qualche altre col·laborador. És l'inici de la carrera filològica de Moll, que així, amb classes particulars (el 1923 en tendria també amb el doctor Wilhelm Meyer-Lübke) o cursos especials (el 1934 en faria un a Madrid amb Tomàs Navarro Tomàs) i amb el constant aprofitament de la biblioteca aplegada inicialment per Mn. Alcover i ampliada per ell mateix, s'havia de convertir en un puntal de la catalanística i en una figura essencial de la roma-

nística, sense haver passat mai per cursos universitaris i amb el batxillerat obtingut als trenta-set anys. Moll mateix fa referència a aquests anys inicials d'estudi amb aqueixes paraules:

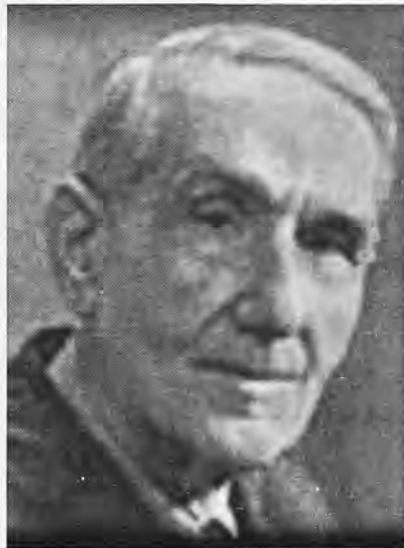
«Tenia a la meua disposició tota una biblioteca especialitzada de filologia romànica i de lingüística i literatura catalana antiga i moderna; els noms i els escrits de Schuchardt, Salvioni, Tobler, Gilliéron, Gauchat, Jud, Spitzer i altres grans romanistes m'eren familiars, i damunt les seves obres prenia nombroses notes i redactava milers de fitxes. Estudiava la "carrera" de lingüística romànica amb una intensitat, una disciplina i una abundància de mitjans que en aquell temps no es podia trobar a cap universitat espanyola.» (*Els meus primers 30 anys*, Palma 1970, p. 153).

Així Francesc de Borja Moll estudiava i començava ja la seva llarga sèrie de publicacions, estrenada el 1923 dins el *Bolletí del Diccionari amb unes Notes bibliogràfiques*.

Fer del català província de la decadència una llengua moderna

Entretant Pompeu Fabra, a qui hem deixat en el moment de la ruptura amb Alcover, continua, des de la Secció Filològica, els seus treballs, ara encaminats especialment a la confecció d'un diccionari normatiu, que no arribarà fins bastants anys més tard. Abans haurà popularitzat les *Converses filològiques*, articles de divulgació lingüística, en el diari *La Publicitat* (de 1919 a 1928), haurà escrit altres raonaments i estudis sobre la llengua catalana, haurà perdut la càtedra de català de la Universitat Industrial (1924), pel fet de no ser ben vist per les noves autoritats de la Mancomunitat imposades per la Dictadura de Primo de Rivera, al poder de l'Estat des de 1923 (càtedra que, per altra banda, haurà passat a Antoni M. Alcover durant un curs), haurà participat a Palma a un homenatge a Marian Aguiló (24 de maig de 1925), ciutat on també haurà estat objecte d'una felicitació, en fer els 60 anys, per part de *La Nostra Terra* (1928), a més d'haver-se reconciliat amb Alcover.

En efecte, un dia de tardor de 1926, Alcover i Moll, acompanyats d'un parent llunyà d'Alcover que era mestre de cerimònies a la Diputació de Barcelona, es presenten a l'Oficina Lexicogràfica a visitar Pompeu Fabra, que ja els

Pompeu Fabra

esperava. Hi tenen una cordial entrevista, i Alcover i Moll se'n van amb la satisfacció que Fabra, que sempre havia respectat el canonge mallorquí i mai no l'havia menyspreat ni insultat, els torna oferir la seva amistat, que ja es mantindrà fins a la mort.

És el 1931 quan comença a sortir, també en fascicles, el *Diccionari General de la Llengua Catalana*, compost per Fabra i que es converteix immediatament en el diccionari de referència normativa, encara que no és pròpiament el diccionari de l'Institut.

Acabat el 1932, se n'arribaren a fer trenta-dues edicions fins a 1994, un any abans que sortís el *Diccionari de la Llengua catalana*

de l'Institut. Amb el *Diccionari*, l'obra fabriana conté els tres puntals normatius essencials per a emprendre la normalització: la codificació ortogràfica, la codificació gramatical i la codificació lèxica. Aquella situació de desgavell referencial que Fabra havia combatut des de jove s'ha resolt finalment a la seva manera, i el Mestre veu amb satisfacció que l'ideal de la seva obra s'ha complert en bona part:

«Quin ha estat el meu ideal en l'obra de redreçament de la llengua, és prou conegut: fer del català província de la decadència la llengua moderna que el nostre català medieval hauria esdevingut si, a l'hora del Renaixement, no hagués sobrevingut la nostra decadència política i la supeditació a una cultura aliena; una llengua, doncs, recolzada en el passat, però que, en el futur, depurada i enriquida, pogués elevar-se a la categoria d'una llengua de cultura. I el meu anhel ha estat que en totes les coses del nostre poble s'operés un redreçament anàleg al que hem intentat i ja en gran part aconseguït quant a la llengua» (*La Revista*, XIX, gen.-juny 1933, p. 150; ap. Xavier Lamuela, Josep Murgades, *Teoria de la llengua literària segons Fabra*, Barcelona 1984, p. 197).

El final d'una etapa

Mn. Antoni M. Alcover.

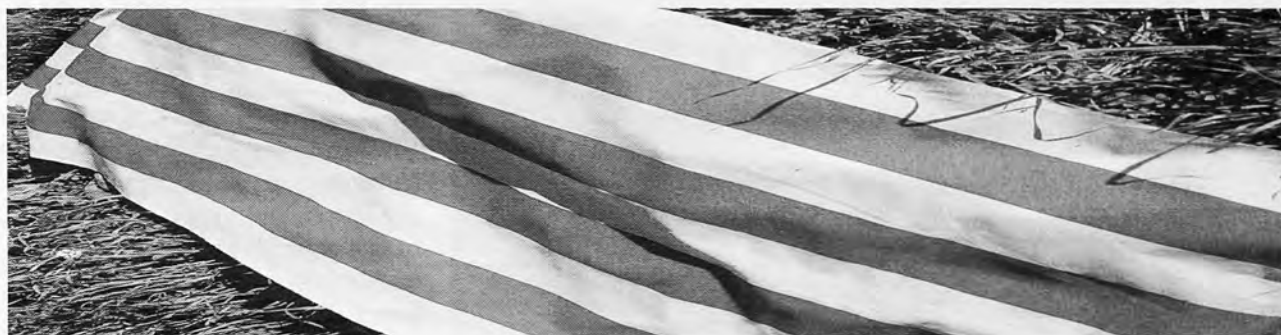
“...havia decidit en el darrer moment canviar-ne el nom pel de Diccionari català-valencià-balear, sense que això volgués implicar el més mínim dubte sobre la unitat lingüística de les tres grans regions.”

Però el 1932 és també l'any del final de Mn. Antoni M. Alcover. El qui havia estat popularment conegut com a «Apòstol de la llengua catalana» mor a casa seva, a Palma, el 8 de gener d'aqueix any, havent vist publicat tot el primer volum del seu magne diccionari i els primers fascicles del segon, ja totalment redactats pels seus col·laboradors, sobretot per Moll, com també alguns articles enviats per filòlegs i literats balears i forans, destinats a una miscel·lània d'homenatge que li ha promogut el canonge Joan Rotger, la qual no serà editada fins més endavant. L'endemà, després d'un solemne funeral a la Seu, és duit a enterrar al cementeri de Manacor. Els seus darrers anys han estat molt durs, perquè, en haver perdut la subvenció del govern espanyol l'any 1926, no ha tingut altre remei que dedicar a la seva obra els recursos personals i el seu patrimoni, però ho ha fet amb la

consciència que l'empresa valia la pena i que tenia la continuïtat assegurada, gràcies al seu deixeble Francesc de B. Moll. Mort Alcover, tot d'una s'obliden les seves disputes amb l'Institut, i els elogis a la seva feina són generals. Moll, ben certament, posa tanta tenacitat a continuar l'empresa com el seu mestre, i aconseguirà acabar-la el 1962, amb el desè volum. Però a aquesta fita hi arribarem amb més calma. Tornant a l'any 1932, recordem que ja hi ha la República a Espanya i que Catalunya veu aprovat el setembre l'Estatut d'Autonomia, pel qual el català hi esdevé cooficial amb el castellà. Les normes fabrianes es podran generalitzar ara amb facilitat, perquè la llengua catalana entrarà a l'escola i a les institucions oficials autònomes. Com a reconeixement de la feina i del prestigi de Pompeu Fabra, se li concedeix una càtedra a la Universitat de Barcelona, a la qual accedeix el 7 d'octubre.

La República profitosa

Els anys de la República són profitosos per a Fabra i per a la llengua catalana, que coneix una amplitud d'ús social que no tenia des de feia dos segles. El Mestre ocupa càrrecs a la Generalitat i continua difonent la seva doctrina gramatical amb publicacions i conferències, i el 1934 és nomenat «Fill Adoptiu» per l'Ajuntament de Badalona, on resideix des de 1912. Però la República es presenta també profitosa per a Moll i per a l'Obra del Diccionari: el 1931 aquest publica *l'Ortografia mallorquina segons les Normes de l'Institut*, que deixen entreveure un canvi d'actitud d'Alcover respecte de l'ortografia; el 1932, ja traspasat Alcover, es constitueix la Lliga de Socis Protectors del Diccionari per a captar subscriptors, que té un cert èxit i representa un petit

impuls per a l'empresa; el 1932, Moll comença a tenir contactes amb Fabra perquè l'IEC ajudi a publicar el diccionari, contactes que molt probablement haurien acabat amb una subvenció de la Generalitat el 1934 o 1935 si aquesta no hagués estat suspesa per la rebel·lió del 6 d'octubre; el 1933, Moll reprèn la publicació del *Bolletí*, on col·laboraran noms importants de la filologia i la cultura popular; aquest mateix any l'IEC li premia el *Vocabulari tècnic dels molins de vent de les Balears*, i coneix Manuel Sanchis Guarnier, el qual, després de la guerra, participarà en la redacció del diccionari; el 1934 comença a publicar la col·lecció «Les Illes d'Or», que crearà una clientela addicta a la lectura en català; també el 1934 comença a fer enquestes per a l'*Atlas Lingüístic de la Península Ibérica*, que continuarà el 1935, any en què enllesteix el volum II del diccionari; en 1936 l'IEC li torna donar un premi de Filologia...

ES REFUGI

Via Sindicat, 21 - pati.
(antic edifici del
Sindicat Forà)

07002 Ciutat de Mallorca

Telèfon: 971 716 731

Fax: 971 718 597

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.com

Des del 1976!
equipam ses vostres aventures

Una vida dedicada a bastir una llengua nacional catalana

Però la República s'acaba entre 1936 i 1939, després de tres anys de resistència a la insurrecció militar franquista, i també s'acaba aquest parèntesi de tolerància i recuperació del català i de la cultura catalana. *El Bolletí del Diccionari* queda definitivament interromput el juliol de 1936, i al cap de poc temps Moll es veu amenaçat pel fet d'haver estat signant, amb molts d'altres intel·lectuals mallorquins, de la «Resposta als catalans», rèplica del «Missatge als mallorquins», publicat la primavera passada i signat per un nombrós grup de personalitats polítiques i culturals de Catalunya, entre les quals hi ha, naturalment, Pompeu Fabra. No li passa res, però ja sap que en aquelles circumstàncies qualsevol acció a favor de la llengua i la cultura catalana és difícil; així i tot, el 1937 aconsegueix de publicar *Rudiments de gramàtica preceptiva per a ús dels escriptors baleàrics* i un tom de *Comèdies*, de Bartomeu Ferrà, i el 1938 treu les *Horacianes*, de Costa i Llobera; però en aquests anys només surten tres fascicles del tercer volum del diccionari i llavors la publicació d'aquest queda indefinidament interrompuda.

A Catalunya ja sabem que la República va aguantar uns pocs anys més, i això fa possible que l'any 1938, en plena guerra civil, Fabra rebí un homenatge a la universitat, en complir setanta anys. Però el 31 de gener de 1939, amb els franquistes a punt d'arribar a Barcelona, se'n va a França, d'on no es mourà mai més.

Després de passar per diverses poblacions (Illa, París, Montpeller i Perpinyà), s'estableix a Prada amb la idea de no sortir de Catalunya, i allà hi està fins a 1948, en què mor el dia de Nadal. L'any 1943 s'havia imprès a Buenos Aires una miscel·lània dedicada a Fabra per il·lustres lingüistes nacionals i estrangers, coordinada per Joan Coromines, i el 1945 el món acadèmic havia reconegut els seus mèrits nomenant-lo «Doctor Honoris Causa» de la Universitat de Tolosa de Llenguadoc, apadrinat pel poeta i investigador d'Illa, Josep-Sebastià Pons. Fabra mor físicament el 1948, però la seva obra pública encara es veurà ampliada l'any 1956 amb la *Gramàtica catalana*, que havia començat a redactar durant la seva estada a Montpeller, l'any 1941. És la culminació de tota una vida dedicada a bastir una llengua nacional catalana apta per a tots els usos necessaris dins un país normalitzat, situació que només ha pogut conèixer parcialment durant els escassos anys republicans espanyols. Al cementiri de Prada hi reposen per sempre les restes del «Seny ordenador de la llengua catalana», Pompeu Fabra i Poch. Cada any, des que començà el 1968, la Universitat Catalana d'Estiu, que allà es celebra, li ret homenatge i gratitud, i cada any, també des de 1968, declarat «Any Fabra» per a commemorar el centenari del Mestre, es celebren en un indret o altre dels Països Catalans les Festes Populars de Cultura Pompeu Fabra en honor i record seu.

Només queda vigent l'Obra del Diccionari

Acabada la guerra espanyola, amb totes les institucions catalanes anul·lades, l'IEC reduït a la clandestinitat i la majoria d'intel·lectuals catalanistes morts o exiliats, pràcticament només queda vigent l'Obra del Diccionari, que Moll s'encabota a continuar a pesar de totes les dificultats que se li presenten. El 1943 crida el seu amic Manuel Sanchis Guarner a col·laborar en la redacció, i aquest mateix any obté de l'industrial barceloní Enric Pérez Capdevila un ajut monetari, un mecenatge, que permetrà de tirar endavant l'empresa. Moll reprèn amb intensitat la feina del diccionari i la seva activitat editorial i investigadora, i els anys següents seran ben profitosos: el 1947 torna fer enquestes per a l'*Atlas Lingüístic de la Península Ibérica*, el 1948 compra la llibreria *Llibres Mallorca* i el 1949 publica un nou fascicle del diccionari, iniciant així la segona etapa d'aquest, que serà la definitiva. En aquesta segona etapa, però, ja no està tot sol, sinó que compta amb el suport de nombrosos amics i entusiastes de la llengua i del país, que han comprès que l'Obra del Diccionari no té solament un valor científic, sinó també un valor patriòtic.

A Mallorca s'ha format, el 1948, la Comissió Patrocinadora, presidida per Maria Antònia Salvà, i a Barcelona se'n forma una altra l'any 1950, que farà una intensa campanya publicitària durant tota la dècada vinent, per Catalunya i València, per aconseguir subscriptors que assegurin la continuïtat de l'obra. L'èxit

“...la majoria d'intel·lectuals catalanistes morts o exiliats, pràcticament només queda vigent l'Obra del Diccionari, que Moll s'encabota a continuar a pesar de totes les dificultats que se li presenten.”

d'aquestes comissions és tan gran que el diccionari ja va endavant, sense interrupcions fins a 1962, quan arriba al darrer volum. Trenta anys després de la mort d'Alcover i al cap de seixanta d'haver estat començat, la pertinàcia de Moll, sumada a la del seu mestre, culmina amb èxit l'obra més important de la romanística del moment. Però no us penseu que durant aquests anys Moll fa només el diccionari, no. Home de gran capacitat intel·lectual i de feina, a més dels fascicles lexicogràfics —elaborats amb l'ajut de diversos col·laboradors, entre els quals hi ha Manuel Sanchis Guarner (fins a 1959) i, en els darrers anys, Aina, la filla de Moll—, fa conferències arreu dels Països Catalans i per diverses ciutats estrangeres, fa més enquestes lingüístiques, participa a congressos internacionals, publica importantíssims estudis de filologia, dialectologia, cultura popular i rondallística, com

també nombrosos articles de divulgació sobre temes lingüístics i culturals a la premsa, tradueix obres de filologia i de literatura, impulsa l'editorial, difon les rondalles d'Alcover mitjançant la impremta i, des de 1960, per ràdio... I encara, acabat el diccionari, el 1962 participa en la fundació de l'Obra Cultural Balear, com a eina de promoció de la llengua i de la cultura catalana a les Illes, en aquella època de sotmetiment a la dictadura espanyola castellanista. Membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1960, la normativa de la qual continua difonent amb obres com els *Rudiments de Gramàtica Normativa per a ús dels escriptors balearics* (1962) o la *Gramàtica catalana referida especialment a les illes Balears* (1968), mentre no deixa de fer feina ni de publicar nous estudis els seus mèrits es veuen reconeguts successivament per diverses institucions: el

mateix any 1962 l'Ajuntament de Maó el proclama «Menorquí Il·lustre» i el de Ciutadella li concedeix la Medalla d'Or, el 1964 és «Doctor Honoris Causa» (que ell canvia per «Laboris Causa») per la Universitat de Basilea, el 1971 és «Premi d'Honor de les Lletres Catalanes», el 1975 és «Doctor Honoris Causa» per la Universitat de Barcelona, el 1983 ho és per la de Palma (ciutat que l'ha homenatjat i li ha dedicat un carrer el 1982) i el 1984 per la de València, a part de rebre altres distincions. La seva dedicació a l'estudi de la llengua catalana només serà abandonada per força a finals dels anys vuitanta, quan la malaltia l'hi obliga definitivament. I encara que també mor físicament el 1991, com en el cas d'Alcover i de Fabra, intel·lectualment, cívicament, no morirà mai, perquè la seva obra ha estat essencial per al nostre país i per a la nostra llengua.

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES
ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77

07002 Palma

Telèfon 971 72 14 83

Fax 971 71 93 12

www.casapomarflores.com

Av. Comte de Sallent
1 hora gratis

El profit d'una brega

La personalitat que avui coneixem de Francesc de Borja Moll seria inexistent sense la sèrie de circumstàncies que provocaren que aquell encontre al seminari de Ciutadella amb Mn. Antoni M. Alcover, aquell mes d'agost de 1917, es convertís en el fet més transcendental de la seva vida. Si Alcover no hagués romput les relacions amb l'IEC el 1918, potser si Fabra no hagués promogut la reforma de les *Normes Ortogràfiques* el 1917, la calaixera hauria quedat a Barcelona i hauria estat l'Institut l'encarregat de fer el *Diccionari*, que per ventura no s'hauria fet mai, vist com van anar altres projectes instituturs. Moll hauria quedat possiblement a Menorca, tal vegada com a corresponsal del *Diccionari*, i mai no hauria anat a parar a ca n'Alcover, a Palma, ni mai no s'hauria format en romanística... Al cap i a la fi, doncs, va ser la brega entre Fabra i Alcover la que va resultar transcendental per a Moll i li va condicionar la vida per sempre; de manera que, vist des de la nostra perspectiva històrica, hem d'agrair-los a tots dos que obrassin d'aquella manera. I a Alcover, en concret, li hem d'agrair no solament que tengués unes quimeres tan transcendents per a la nostra nació, sinó també que descobrís i llavors ensinistràs en la ciència filològica aquell al·lotet ciutadellenc tan espavilat.

Pompeu Fabra, el «Seny ordenador de la llengua catalana», va ser el mestre i l'iniciador de la lingüística catalana en sentit

ampli (fou l'ortògraf, el morfòleg, el sintàctic, el lexicòleg, el lexicògraf...); Alcover, l'«Apòstol de la llengua catalana», va ser l'iniciador de la filologia i la dialectologia (fou l'etimòleg, l'historiador, l'onomàstic, el gramàtic històric, el dialectòleg...), a més de folklorista i rondallista. Tots dos estaven enamorats de la llengua i de la nació catalana, però, mentre el primer volia fer del català una llengua apta per a les necessitats modernes d'una nació en trànsit d'alliberament i de normalització, el segon pretenia sobretot preservar de l'oblit l'immens patrimoni lingüístic dels catalans. L'un i l'altre es complementaren, i la filologia catalana seria coixa sense un d'ells dos. Recordem-ho amb paraules precisament de Francesc de B. Moll:

«Tots dos, Alcover i Fabra, consagraren tota una vida d'esforços a construir l'edifici del català modern damunt quatre fonaments: els clàssics medie-

vals, els grans literats de la Renaixença, la riquesa del lèxic conservada en el parlar de la pagesia, i la formació de neologismes per a la vida moderna. Gràcies a ells dos, hem superat la crisi de la falta d'escoles i avui estam en línia amb les llengües minoritàries més importants d'Europa.» ("Mossèn Alcover i Pompeu Fabra", dins *Aspectes marginals d'un home de combat*, Barcelona 1983, p. 33)

Gràcies a ells dos i gràcies també a Moll, científicament i cívicament hereu de l'un i de l'altre, com ho demostren la seva extensa obra i el seu fort compromís amb el país. Perquè no es pot conèixer Moll sense conèixer prèviament Alcover, i si Moll es deu a Alcover, aquest també es deu a Moll, l'encarregat de dur finalment a bon terme la il·lusió alcoveriana. I no es pot parlar de Moll sense parlar de Fabra, perquè, ja ho hem vist, una altra labor importantíssima del primer va ser difondre a les Balears la feina i les propostes normatives del segon, assegurant així la unitat entre la llengua culta insular i la principatina i impedit qualsevol opció possible de separatisme lingüístic.

Tres personalitats diferents, tres temperaments diversos, però tots tres amb l'ideal comú del renaixement de la nació catalana i la preservació eterna de la seva llengua, ideal al qual tots tres –conjuntament i per separat– consagraren la seva vida i la seva obra, i als quals devem admiració i, sobretot, gratitud.

La LOCE comença la segregació sense escarafalls

Joan Lladonet, pedagog

(Article publicat a Diari de Balears, l'1 d'octubre de 2003)

Enguany a Educació Secundària Obligatoria la Llei Orgànica, mal anomenada de Qualitat de l'Ensenyament, introdueix una sèrie de modificacions que tenen a veure amb la promoció d'un curs a un altre i amb l'avaluació. Aquestes modificacions a la pràctica semblen realment insignificants, pareix que no s'han de notar massa. La nova Llei possibilita la repetició de curs cada un dels quatre cursos que componen aquesta etapa i la realització anual d'un examen extraordinari, a més de la tornada a les notes del 0 al 10.

Si amb la LOGSE només es podia repetir un curs durant tota l'etapa i ara, teòricament se'n poden repetir quatre, s'ha de dir que encara que no ho sembli, la diferència és insignificant i a la pràctica no n'hi haurà. Un infant que hagi superat les etapes corresponents de l'Educació Obligatoria, sense repetir cap curs, tindrà 16 anys en acabar aquests estudis. Segons l'article 21.2. només es pot estar escolaritzat fins als 18 anys (en canvi l'alumne que fes totes les repeticions possibles, hauria d'acabar als 21), sempre que l'equip educatiu ho hagi considerat convenient i oportú, això vol dir que només podrà repetir dos cursos. Com que un estudiant que tengui dificultats a l'hora de realitzar els aprenentatges està autoritzat a repetir un curs en l'etapa de l'Educació Primària (cosa que també es podia fer amb la LOGSE), només li quedarà la possibilitat de repetir un curs

durant l'Educació Secundària (exactament igual que es podia fer amb la Llei anterior). Per tant, a la pràctica no hi ha cap diferència. Qualsevol alumne o alumna que suspenguí tres assignatures o més de 4t d'ESO, haurà de repetir curs, però si ja ha repetit els dos cursos que pot repetir com a màxim, haurà de sortir del sistema educatiu. Igual que amb la Llei anterior.

A partir de 3r d'ESO, es podrà desviar l'alumnat que té dificultats per estudiar cap als diferents itineraris establerts, però una persona que li van malament els estudis i hagi fet les repeticions possibles, en poder arribar a la bifurcació corresponent, ja tindrà 16 anys. Tant se'l podrà treure fora del sistema educatiu com podrà optar per sortir-se'n ell sol. La continuació dins el sistema dependrà d'altres factors.

La segregació es durà a terme si els alumnes arriben a 2n d'ESO sense repetir, però amb dificultats d'aprenentatge. Serà el moment amb 14 anys, sense interessos professionals, que se'ls posarà davant l'obligació de triar un itinerari de dos, i el curs que ve, n'haurà d'escollir un de tres, quan l'alumnat que acaba el batxillerat, la majoria de vegades no sap què vol fer. És probable que se'ls hagi d'aconsellar segons les possibilitats organitzatives del centre. De totes maneres, la majoria quedaran pel camí. Les possibilitats econòmiques familiars seran les úniques que podran vèncer els obstacles, en forma de classes particulars i

ajudes extraordinàries, que molts no podran aconseguir, i, per aquest senzill motiu no podran continuar.

En resum, tot quedarà en mans dels equips docents, igual que ocorria fins ara, perquè ja s'analitzava si amb tres assignatures suspeses s'havia de repetir o no, també es mirava si algun alumne havia d'assistir a algun taller per la seva impossibilitat d'assistir a un curs normal o se l'aconsellava que cercàs feina, si ja tenia 16 anys. Les dificultats que existien sempre eren les d'una millor dotació de material, aules i/o professorat per fer els tallers i ara faltará el mateix. Cada centre docent haurà de fer front a les necessitats normals de cada etapa, i a més s'haurà d'estar preparat per impartir dos itineraris a tercer i tres a quart... sense augmentar la dotació econòmica?

Amb la LOGSE el sistema educatiu intentava que tots tenguessin les mateixes oportunitats i ho aconseguia poques vegades, ara sembla ser que la segregació impedirà aquesta tasca. Això sense comptar amb la dificultat afegida de la gran incorporació de fills i filles d'immigrants de països centreuropeus, africans i sud-americans, bàsicament, amb el problema de l'ensenyament i aprenentatge de la llengua pròpia de Mallorca, llengua catalana i l'altra llengua cooficial. Ara, una altra vegada, per als suspesos, sempre quedarà setembre. D'aquest tema i de la manera de puntuar en parlarem un altre dia.

La "ley de Calidad" una Contrarreforma Educativa Neoliberal

El neoliberalisme és un corrent de pensament econòmic que defensa la reducció de l'Estat a la seva mínima expressió. Propugna deixar en mans del mercat àmbits tan essencials com l'educació o la sanitat. En aquest sentit defensa la privatització dels serveis educatius, i planteja tot l'ensenyament des de l'òptica de la gerència i no des del punt de vista de la democràcia.

Introducció: La privatització del "servei públic" de l'Educació

En l'actualitat la ideologia neoliberal transforma el concepte de ciutadà en usuari de serveis; el dret a l'educació en "dret" a rebre com a usuari i client un servei, la gestió -i finançament del qual- sigui progressivament privatitzada com a culminació d'un procés que es pretén que sigui percebut com a natural i lògic.

En aquesta mateixa línia de concebre el deure dels poders públics com a garantia de "serveis" i no de drets, s'afavoreixen i estimulen polítiques de competitivitat.

Des de la perspectiva de l'educació com a servei, fins i tot essent predominantment públic, es transforma l'obligació de les autoritats educatives en un "simple" procés de disseny de les regles de joc acompanyat del "preceptiu" finançament, però eludint la seva corresponsabilitat a generar les condicions adequades per garantir no sols un lloc escolar, sinó un espai escolar que incideixi en la millora de la formació, entesa com un

procés d'ensenyament no solament instructiu, i de la contribució, des de l'àmbit escolar, a l'efectiva política d'igualtat d'oportunitats segons el vell i precís aforisme de "cada un segons les seves necessitats" i no "segons les seves capacitats". En aquesta concepció l'educació és "un producte" la qualitat del qual es mesura en termes "d'excel·lència" en el pla individual i d'elitisme en el pla social.

Claus que han afavorit la contrarreforma educativa.

La LOGSE i les altres lleis ja han complert més de 12 anys i la primera constatació que hem de fer és que el nou sistema educatiu no estava completament implantat ni desenvolupat. Sense una avaluació rigorosa de la seva incidència, un veritable debat amb la Comunitat Educativa i les seves organitzacions representatives, el Govern del PP de manera doctrinària ha implantat amb la LOU, la Llei de FP i la LOCE, amb confrontació amb la majoria social i educativa, un programa de contrarreforma en clau neoliberal dirigida a afavorir els sectors social més privilegiats en detriment de les classes populars

El MECD va plantejar una primera línia de "Contrarreforma curricular" abans de l'aprovació de la LOCE el 23 de desembre de 2002.

Aquesta contrarreforma curricular es caracteritza per un increment espectacular de la quantitat de continguts en totes les matèries (una sobrecàrrega curricular dins d'un marc horari estable, un contrasentit o el disseny anticipat de l'itinerari dels "bons" en la futura Contrarreforma educativa presentada amb el pompós nom de "Llei de qualitat del sistema educatiu").

-Un finançament insuficient:

Podem constatar que el finançament del sistema educatiu ha disminuït durant l'aplicació de la LOGSE respecte del PIB; les estadístiques són molt clares, però, quan es parla del PIB (Producte Interior Brut) que es destina a educació, es mesclen els conceptes i així el Govern, del color polític que sigui, suma a la inversió pública en Educació Infantil, Primària i Secundària - inclosa l'FP-, la inversió en Ensenyament Universitari i, amb la finalitat d'eleva el % sobre el PIB, la inversió que fan les famílies en l'educació de les seves filles i fills.

Biel Caldentey, secretari d'organització de l'STEI-i

Bartomeu Parets, coordinador d'acció sindical de l'ensenyament públic, de l'STEI-i

La inversió total en educació ha evolucionat com es reflecteix a la Taula núm.1

Taula 1a	DESPESES TOTAL (1)			Despesa pública (2)			Despesa de les famílies (3)		
	Any	Milers de	% PIB	Milers de	% PIB	% PIB	Milers de	% PIB	% PIB
		milions	(4)	milions	(4)	(5)	milions	(4)	(5)
	1992	3.590,2	6,1	2.946,6	5,0		700,5	1,2	
	1993	3.842,4	6,3	3.129,8	5,1		787,7	1,3	
	1994	4.002,4	6,2	3.210,0	5,0		866,6	1,3	
	1995	4.295,9	6,2	3.429,0	4,9		947,9	1,4	
	1996	4.552,9	6,2	3.647,9	4,9		1.004,5	1,4	
	1997	4.791,5	6,2	3.801,1	4,9		1.071,2	1,4	
	1998	5.076,0	6,1	4.034,8	4,9	4,6	1.130,1	1,4	1,3
	1999	5.407,7		4.277,4 (6)		4,6	1.210,3		1,3
	2000	5.751,4		4.560,5 (7)		4,7	1.270,9		1,3

(1) Despesa total consolidada

(2) Pressupost liquidat de les distintes administracions públiques, incloent les universitats

(3) Font INE fins a 1.998. Xifres estimades per a 1999 i 2000

(4) PIB Base 1986 i metodologia Sistema Europeu de Comptes 1979. Font INE

(5) PIB Base 1995 i metodologia Sistema Europeu de Comptes 1995. Font INE

(6) Xifra avanç

(7) Xifra estimada en base a pressupostos inicials

Malgrat el discurs oficial, les pròpies dades del Ministeri indiquen que el percentatge del PIB corresponent a la despesa pública en Educació ha descendit del 5% el 1992 al 4,6% el 1999 i al 4,5% el 2001. A l'Estat espanyol el Sistema educatiu té menor rellevància en les prioritats d'inversió pública i ocupa l'onzè lloc entre els quinze països de la UE.

En l'evolució de la inversió en educació hi ha dues constatacions, que la despesa pública des de l'any 1993 fins a la data ha disminuït en la seva relació amb el PIB i que la despesa de les famílies augmenta fins a l'any 1995 i després es manté constant.

Taula 2a							
EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ PÚBLICA EN EDUCACIÓ NO UNIVERSITÀRIA							
	1992	1993	1994	1995	1996(p)	1997(p)	1998(p)
Total (*)	2.106.268,4	2.198.380,1	2.258.945,7	2.396.452,8	2.520.447,5	2.606.230,3	2.761.203,9
% del PIB	3,6	3,6	3,5	3,4	3,4	3,6	3,6

(*) Xifres absolutes en milions de pessetes

Amb referència a l'evolució de la inversió pública en educació no universitària, a la Taula núm. 2 veiem com ha evolucionat als anys que s'assenyalen. Només una constatació: la disminució de

la inversió en relació amb el PIB. Darrere aquesta constatació és necessari assenyalar com ha faltat voluntat política als governs, del PSOE primer i del PP després, per destinar els fons

necessaris a l'aplicació de la LOGSE, com ha faltat voluntat política per elevar el percentatge del PIB destinat a educació. Les conseqüències són ben conegudes...

(Font Taula 1a: "Estadístiques de l'Educació a Espanya 1999-2000. Dades avanç i sèries i indicadors", i font Taula 2a: "Dades i xifres. Curs escolar 2000-2001", ambdós editats per la Secretaria General Tècnica del MECD, 2000)

Tota reforma que pretengui ser eficaç ha d'anar acompanyada d'una llei de pressuposts que asseguri la millora de l'estat dels centres educatius; l'adequació de les plantilles; la posada al dia de la investigació sobre les causes del fracàs escolar i altres problemes de l'ESO; l'elaboració de materials didàctics multimèdia i interdisciplinars; la formació de professors i professores especialistes d'àrea i d'Educació Secundària; la reducció de la jornada lectiva; la formació a centres...

El finançament cal que incorpori un fons específic que permeti compensar les desigualtats interterritorials existents a l'Estat espanyol i que asseguri unes condicions de qualitat equiparables a tots els territoris i a tots els centres públics.

La LOCE s'aprova sense Llei de finançament ni memòria econòmica.

-La preparació del terreny per afavorir les contrareformes educatives:

Des dels inicis de la present legislatura (març de 2000) el PP que havia assolit majoria absoluta no s'amagava de proclamar que el Sistema educatiu de l'Estat espanyol havia de canviar. L'estratègia escollida fou la de desprestigiar costàs el que costàs la feina que s'estava fent en aquells moments a fi de mostrar a l'opinió pública que era un desastre i que calia que ells hi posassin fill a l'agulla per poder oferir el seu unguent com a remei a tots els mals.

Amb la LOU i la Llei de la FP

quedaren ben definides les línies de la política educativa del Govern Central i fórem molts els que començarem a alertar el professorat i la societat civil de la reforma que s'estava perfilant en els despatxos del MECD.

Les filtracions a la premsa començaren com un degoteig constant dirigit a minar la moral d'un professorat cada vegada més sol davant el perill i reclamant mesures eficaces per al correcte desenvolupament de la LOGSE, sobretot en el camp del finançament.

Aquest implacable bombardeig mediàtic s'ha centrat en el "fracàs escolar", en els "baixos nivells de l'alumnat" i en el "deteriorament de la convivència escolar".

El procediment utilitzat s'ha complementat amb el secretisme i la falsa participació de la comunitat "d'experts" en les distintes àrees de coneixement, de les organitzacions representatives de la comunitat educativa i un flagrant menyspreu cap als responsables educatius de les comunitats autònomes. Ni tan sols es va convocar la conferència sectorial de consellers d'Educació (incomplint l'article 28 de la LODE).

El fracàs escolar (actualment un 25%), focalitzat en l'abandó de l'alumnat abans d'acabar l'ESO, ha estat l'eix sobre el qual ha girat l'estratègia. La dada si s'analitza sense cap tipus de referència històrica és dolenta i molt per damunt de la mitjana dels països que formen l'OCDE, que és d'un 20%. Però la realitat històrica dels darrers cinquanta anys a l'Estat espanyol en cap

cas és comparable a altres estats. Actualment són més els que acaben l'ESO que no els que finalitzaven BUP i FP anys enrere, i la tendència ha estat sempre en un constant i pronunciat augment. No s'ha duit a terme un estudi rigorós sobre les causes del fracàs escolar i la relació que té en diferents sectors socials i en zones determinades.

Però la dada que més s'ha intentat amagar i impedir que aparegués als mitjans de comunicació i per no debilitar la campanya de propaganda de desprestigi cap a la tasca docent i el sistema en general, ha estat la referida al percentatge del PIB que destina el Govern en matèria d'educació, molt per davall dels percentatges dels països que es troben en les primeres posicions de l'informe PISA. A més s'ha constatat que aquest és inferior al d'anys anteriors, passant d'un 5% el 1992 a un 4,5% el 2001. S'ha situat cada vegada més lluny dels percentatges dels països capdavanters que lògicament són els que millors resultats obtenen. L'altra arma utilitzada pel MECD en la seva campanya de desprestigi i de difusió d'un cert catastrofisme, ha estat l'acusació de la manca de disciplina i del deteriorament de la convivència escolar.

La incorporació d'alumnat heterogeni als centres educatius, i sobretot als IES, ha fet que a mida que han anat sorgint els problemes, s'hagin formulat programes específics per a cada centre dirigits a solucionar determinats aspectes. Per millorar aspectes referits a la

disciplina s'han d'impulsar plans de convivència que estiguin basats en el consens de la comunitat educativa i sobretot en la implicació de tots els sectors. S'han d'agilitzar els procediments que facilitin la ràpida correcció de les faltes, així com la modificació dels actuals reglaments excessivament lents i burocràtics. Però per això calen mitjans humans i materials. Si no és així es tornarà a fracassar en aquest terreny. També és imprescindible que aquest debat surti de l'escola i concentri sectors socials, ja que aquest problema té arrels socials, no només educatives.

A les aules es reflecteixen els

canvis socials i les contradiccions que sorgeixen. El paper del docent com a transmissor de coneixements continua essent cert, però de cada vegada són més les competències que s'atribueixen al professorat i això augmenta la responsabilitat i la pressió sobre la seva esquena. Sovint aquest increment d'atribucions no ha anat acompanyat dels recursos materials i humans necessaris per atendre la diversitat.

Un altre factor a destacar ha estat la falta d'un criteri homogeni a l'hora d'escolaritzar alumnat en centres públics o en centres concertats sostinguts amb fons

públics. L'escola pública ha assumit, generalment, aquell alumnat amb major conflictivitat individual i social, i el que procedeix de zones desafavorides. Els factors que han propiciat aquest fenomen són lluny de ser corregits, sobretot el de lliure elecció de centre, el qual es fonamenta en les polítiques neoliberals que impregnaran el nou sistema educatiu.

En aquest punt molts hem pogut constatar que la LOGSE no ha estat allò que esperàvem, ja que ha fallat la posada en escena; podríem dir que ens proposava un sistema comprensiu i integrador que a la pràctica no s'ha

IMPRENTA Gráfima

OFFSET - IMPRESSIÓ DIGITAL

Passatge Ca'n Curt, 22 - 07005 Palma de Mallorca
Telf. 971 24 27 58 - E-mail: Imprentagrafima@telefonica.net

desenvolupat en totes les possibilitats.

No negam que després de dotze anys de la promulgació de la LOGSE eren necessaris canvis. Molts dels reptes als quals va tractar de respondre aquesta llei segueixen pendents. Però ja en el moment de la seva aprovació els STEs i l'STEI-i, els MRP i altres veus progressistes, varen denunciar les seves deficiències i mancances. La LOGSE no va abordar tots els aspectes necessaris per millorar la qualitat de l'educació. Es varen donar per suposades condicions que no existien i no es varen crear les suficients a mesura que s'implantava. Quan vàrem denunciar que la LOGSE naixeria amb deficiències sense una llei de finançament, sabíem, com es va veure més tard, que aquest dèficit impediria desenvolupar molts elements essencials: construccions, recursos materials i humans per a l'atenció a la diversitat, programes de formació realistes per capacitar el professorat davant els nous reptes educatius, millores laborals que ho possibilitassin, etc.

- De quina qualitat parlen?:

Les polítiques conservadores conceben la qualitat de l'ensenyament com una idea essencialment propagandística. Pretenen camuflar termes menys políticament correctes (elit, minories) o alguna de les seves intencions (selecció, classificació, redistribució social...) i substitueixen el discurs utilitzat fins ara (igualtat,

compensació) pel de rendibilitat del mercat i satisfacció de les famílies, enteses aquestes com a clients dels centres.

Les línies sobre les quals s'erigeix la nova Llei són més bé un embolcall que pretén disfressar tota una sèrie de mesures concretes. La cultura de l'esforç, la cultura de l'avaluació i el sistema d'oportunitats són unes línies que no han estat formulades des d'un principi. Sembla com si primer s'hagin decidit els canvis i més endavant les raons que els justificassin.

La cultura de l'esforç impregna tot l'articulat i és una de les estrelles de l'exposició de motius. Des dels inicis del pensament passant per la pedagogia moderna mai no s'ha obviat aquest principi que consisteix a mentalitzar l'alumnat que l'escola els pot servir per aconseguir la seva motivació i, per tant, un aprenentatge significatiu que l'impregni realment, i que siguin conscients que aquest els farà més lliures. En canvi, amb la nova Llei fan referència a la cultura de l'esforç per poder endurir criteris d'avaluació i retornar a un sistema restrictiu i penalitzador que enterra el compensador i significatiu. La repetició de curs propiciarà l'entrada en el cercle viciós de perdre motivació i minvar expectatives d'èxit ja que sense motivació no hi ha autoconfiança i per tant l'aprenentatge és molt difícil.

Cultura de l'avaluació: En el món empresarial sovint es relaciona la qualitat amb l'avaluació i la superació de

proves. Però extrapolar aquest principi al món educatiu és una absurditat que demostra el poc coneixement que tenen de l'educació. No es millorarà el sistema, sinó que augmentaran els continguts clarament acadèmics i l'obsessió de l'alumnat i del professorat per assolir-los i fer-los assolir, en detriment d'altres continguts d'igual importància com són els procedimentals i els actitudinals bàsics per a una formació integral de l'alumnat.

El sistema d'oportunitats es troba ben enmig de les tesis neoliberals. En els itineraris s'atorga a l'alumnat una segona oportunitat en un sistema de segona categoria, el qual serà ràpidament etiquetat, així com l'alumnat que els realitzarà. Pensar que aquest fet incrementarà la motivació de l'alumnat és col·locar-se al marge de la realitat.

- Un ensenyament democràtic

L'ensenyament democràtic és un dels objectius que pretén combatre el PP. Per complir les directrius neoliberals de traslladar als sistemes públics els esquemes de la iniciativa privada, el Govern pretén desenvolupar les seves idees "d'eficiència de gestió" —que assimilen l'educació amb el comerç. Pretenen establir de forma definitiva la dependència dels càrrecs directius (inspectors, directors i membres de l'equip directiu dels centres) dels seus superiors jeràrquics. Com a complement a aquestes mesures es provocarà

un fraccionament major del professorat a través de la creació de nous cossos, com el de catedràtics.

Amb la Llei de Qualitat es retallen dràsticament les competències dels Consells Escolars, als quals lleven la conquesta democràtica d'intervenir en l'elecció dels equips directius i s'elimina el dret a la participació de les famílies en la gestió del centre.

- Un ensenyament laic

La classe de religió ha estat també tema conflictiu. El fet que els acords Església - Estat se subscriuissin en un moment de debilitat del govern d'UCD (1979-1982), va donar i segueix donant peu a conflictes perquè, d'una banda, la Constitució consagra la separació de l'Església i l'Estat i, per una altra, els citats acords situen la Religió amb el rang d'assignatura fonamental. La concepció laica de l'ensenyament rep un renovat atac. El Govern Central, no només manté la Religió com a matèria curricular avaluable i dins l'horari escolar, sinó que dissenya una alternativa curricular, enfocada des del prisma "confessional", aparentment no confessional, d'obligada elecció anomenada "Societat, Cultura i Valors", de dubtosa constitucionalitat.

- La divisió social: de revàlides i itineraris

L'ensenyament obligatori és aquell que garanteix el dret de totes i tots a una educació que desenvolupi les seves capacitats

en igualtat de condicions. En aquest sentit, hi ha motius per estar preocupats pel compliment d'aquest dret, especialment quan és sabut que les desigualtats socioeconòmiques i culturals per la procedència familiar dels estudiants, es manifesten amb majors dificultats per als menys afavorits. És preocupant qualsevol mesura que restringeixi les possibilitats de l'alumnat de romandre escolaritzat o que segregui l'alumnat amb menor rendiment, cosa que suposa reproduir i agreujar les diferències socials. Els anomenats grups de suport educatiu —és sorprenent l'absència de mesures per a l'ensenyament primari— són en realitat el quart itinerari/magatzem, reservat per a l'ensenyament públic. La LOCE explica l'evidència que tots els centres no podran oferir tots els itineraris.

La revàlida i els itineraris demostren clarament les intencions del PP, atès que tracten de seleccionar, el més barat i per tant com més aviat millor, l'alumnat d'acord amb la seva destinació final. Amb això, l'alumnat de famílies acomodades i amb certes aspiracions anirà col·locant-se des dels primers anys en aquells centres de Primària de "major nivell" i millor relacionats amb els de Secundària amb certes optatives, que li permetran al seu torn cursar un Batxillerat de qualitat i optar a carreres universitàries de primera categoria. Tot això amb el suport econòmic necessari en forma de classes particulars, ordinadors personals o els

mitjans que siguin necessaris. Al grup de centres de "nivell superior", sobre la base de criteris d'eficàcia i rendibilitat, no hi podran accedir més que uns pocs centres públics, la resta seran privats concertats.

Tornar separar una altra vegada una formació més acadèmica d'una altra més pràctica o professional seria una regressió que ni s'adapta a un model d'educació integral ni tampoc a les necessitats del mercat laboral.

La revàlida en el Batxillerat significa la reintroducció fraudulenta de la selectivitat. La superació d'aquesta revàlida és el requisit per a l'accés a la Universitat, però es dona la paradoxa que, segons la LOU, també aquesta pot establir una prova quan la demanda supera l'oferta establerta, amb la qual cosa l'alumnat es trobarà en molts casos amb dues proves que mesuren nivells diferents. D'aquesta manera, l'alumnat haurà de superar en un sol any tres nivells: l'exigit conjuntament per l'Estat i la Comunitat Autònoma (curs de Batxillerat), l'exigit per l'Estat (revàlida), i l'exigit per la Universitat (prova d'accés).

Els famosos "nivells", la qualitat del sistema i la reducció del fracàs escolar no tenen res a veure amb unes proves finals per molt amenaçadores que resultin. La qualitat i la reducció del fracàs escolar només s'obtenen mitjançant una intervenció —en cadascuna de les etapes, cicles, nivells i cursos— de les mesures pedagògiques i didàctiques

adequades, així com dels recursos materials i humans necessaris per tractar la complexitat que mereixen les diferents situacions de diversitat d'alumnat.

El model d'escola que propugnam

Defensar el model d'ensenyament públic suposa renunciar a la competència entre els centres educatius i renunciar a la concepció de l'educació com una mercaderia que es pot comprar i vendre.

Les característiques del model d'escola que defensam es poden resumir en aquests punts:

- Una escola pública i de qualitat social.
- Una escola gratuïta.
- Una escola democràtica i participativa.
- Una escola que incentivi l'autonomia professional i creativa del professorat, així com la reflexió individual i col·lectiva sobre la pràctica docent.
- Una escola pluralista i laica, basada en el respecte i la no discriminació.
- Una escola arrelada en el seu entorn, en la seva cultura i en la seva història.
- Una escola que utilitzi la llengua pròpia del territori. Una escola integradora i compensadora de les diferències derivades de l'origen social, econòmic i cultural de l'alumnat.
- Una escola no sexista, coeducativa.
- Una escola científica i crítica.
- Una escola basada en els conceptes d'igualtat, solidaritat, justícia social i educadora per a

la pau. Una escola que defensi la terra i la respecti i que introdueixi una ètica ecològica en el comportament humà.

-Una escola que fomenti la interculturalitat des del respecte i la potenciació de les cultures d'origen del seu alumnat.

Propostes alternatives

Seguim apostant per una escola pública de qualitat i propugnam, davant les propostes del PP, un altre tipus de mesures: avançar en una atenció més personalitzada i en la compensació de les desigualtats educatives de partida que genera el nostre model social.

I per això cal:

- potenciar l'atenció tutorial.
- completar els departaments d'Orientació.
- impulsar les actuacions compensatòries. Aquesta atenció a la diversitat ha de ser present des del començament de l'escolaritat.
- afavorir els desdoblaments i les

agrupacions flexibles.

-fomentar les activitats de suport, de reforç i de recuperació d'assignatures suspeses.

-incrementar el nombre d'optatives, exigint que responguin a assegurar els interessos plurals de l'alumnat i que ofereixin distints nivells de complexitat. Per això podrien oferir-se com a optatius els reforços instrumentals. No oferir, com ara, optatives en funció de les disponibilitats horàries del professorat, sinó oferir als centres professorat en funció de les necessitats.

És imprescindible la reducció del nombre d'alumnes per grup (no s'ha de confondre amb ràtio professor/alumnes), del nombre total d'alumnes que ha d'atendre un/a professor/a.

La motivació del professorat ha de venir a través de mesures que suposin una vertadera millora de les condicions laborals: accés a la funció docent, reconeixement de les tutories i funcions de coordinació als centres, reducció

de la docència directa als majors de 55 anys...

Cal potenciar la configuració de claustres estables i reduir la inestabilitat del professorat. Tot l'anterior comporta l'establiment de plantilles mínimes de professorat per als distints tipus de centres i l'adequació de les plantilles a les necessitats educatives de cada centre. En els centres, els mediadors, els educadors socials, els equips psicopedagògics, etc., es fan imprescindibles. No obstant això, cal evitar l'error de fer recaure en

aquestes persones l'atenció exclusiva de l'alumnat problemàtic. Aquestes figures han de concebre's com a professionals, que al costat del professorat, aborden i cerquen solucions per als diferents problemes del Centre.

Cal impulsar un nou model de formació del professorat i d'accés a la funció docent. La formació inicial ha d'abastar el grau de llicenciatura en magisteri i la necessària formació pedagògica prèvia per a Secundària. Cal modificar l'actual

sistema d'accés a la funció docent, un sistema que ha de contemplar l'accés diferenciat del personal interí i que ha de valorar fonamentalment la seva pràctica docent i la prestació de serveis. La formació permanent ha de ser gestionada democràticament i ha d'estar basada en les necessitats dels centres educatius i dels grups de treball, seminaris, etc.

És necessària l'autonomia dels centres educatius, amb oportunitats per impulsar el projecte educatiu del centre.

S I S T E M E S

i n v e n t

COMPAQ

serveis professionals
d' **informàtica**

971 76 36 36
www.smi.es

Cal corregir la concentració de l'alumnat amb majors dificultats que es produeix en alguns centres educatius. L'escola pública no pot convertir-se en centres d'acollida d'alumnes rebutjats per l'ensenyament privat (problemàtics, amb rebuig al sistema escolar). Ha d'impedir-se que cap centre –públic o privat- sostingut amb fons públics seleccioni el seu alumnat.

És necessari millorar la infraestructura dels centres: Cal impulsar plans de millora de la convivència en els centres i les activitats complementàries i extraescolars com a forma de

convivència i millora de les relacions. Els sentiments positius de les i dels alumnes cap al centre educatiu són importants.

Si les i els estudiants arriben a implicar-se en el seu currículum escolar o en activitats extracurriculars i desenvolupen forts llaços amb altres estudiants i professors, és més probable que millorin els seus resultats. Rendiment i actituds cap a l'escola tenen relacions recíproques: als estudiants els agrada el que fan bé i fan bé el que els agrada.

Cal desenvolupar les mesures necessàries per a la implicació

d'altres institucions per a la resolució de problemes que no tenen el seu origen en el marc escolar i donar suport als centres amb professionals especialitzats en el camp social.

Tot això, és evident, és impossible sense les necessàries mesures de finançament. La Llei de Qualitat no parla per a res de finançament, però sí d'augmentar el pressupost dels concerts, ja que es facilitarà la concertació de l'etapa d'Educació Infantil (3-6 anys), ja implantada a les Illes Balears, als centres privats i afavorirà els concerts al Batxillerat.

SI VOLEU PUBLICAR ARTICLES A PISSARRA

Els treballs es poden referir a qualsevol tema que tracti sobre educació i/o ensenyament. És preferible que siguin experiències que es duguin a terme o s'hi hagin duit i que es cregui convenient divulgar-les, perquè d'altres docents les puguin posar en pràctica. Poden ser de qualsevol nivell educatiu, des de l'Educació infantil fins a la universitària. Poden tractar temes globalitzats o tractament de qualsevol àrea d'ensenyament.

Els articles han de ser inèdits. La seva extensió ha de ser d'uns tres folis i 12 pt de lletra. S'han de lliurar en paper i disquet o es poden enviar a través de correu electrònic a l'adreça:

mallorca@stei-i.org

i s'ha d'indicar que és per a la revista Pissarra. És convenient adjuntar fotografies i/o il·lustracions per fer més comprensible el text.

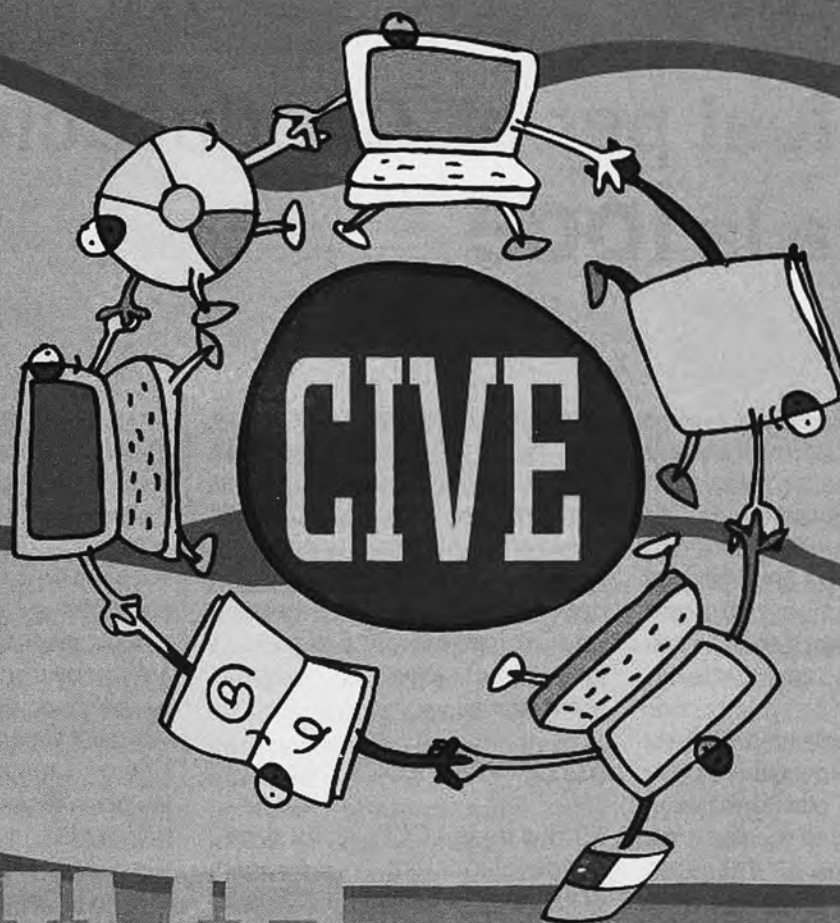
Cal explicar l'objectiu o la finalitat del treball en unes 5-6 línies que serviran per encapçalar l'article.

Si s'ha de posar alguna cita bibliogràfica es farà de la manera següent:

LLINATGE/S, Nom (any de publicació): Títol del llibre en cursiva. Ciutat d'edició: Editorial (col·lecció, si en té).

L'autor/a ha d'adjuntar les dades següents: adreça particular i del centre de treball, telèfons de contacte professional i personal. En el cas de treballs col·lectius, s'han de posar les dades de tots els/les autors/es.

La redacció i la coordinació de la revista determinaran la conveniència o no de la seva publicació. S'informarà l'autor o l'autora que s'ha acceptat el seu treball i la possible data de la seva publicació o se suggeriran els canvis que s'estimin pertinents. Si un article queda acceptat per la redacció, s'ha de retirar d'altres publicacions on s'hagués enviat, si s'havia fet. També s'informarà dels motius de la no publicació de qualsevol article.

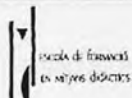
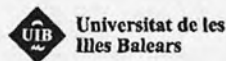
imatge: fernandozosa.com (c) 2004

CIVE 2004

IV Congrés Internacional Virtual d'Educació

<http://www.cibereduca.com>

patrocina organitza

col·labora

Manifest per la Coeducació Contra la LOCE

La coeducació és una pràctica que un important nombre de professors i professores realitza des de fa ja uns quants anys, encara que en cap cas puguem dir que aquesta pràctica estigui implantada de manera generalitzada en el nostre sistema educatiu.

Malgrat que la legislació anterior desenvolupava la necessitat de la superació de les discriminacions per raó de sexe des de l'educació, les diferents administracions educatives no han demostrat la suficient voluntat per formar el professorat, ni per elaborar ni difondre materials que animassin, orientassin i ajudassin la coeducació.

En aquest sentit, la nova llei, la LOCE, no fa més que agreujar la situació. Moltes han estat les mobilitzacions realitzades contra aquesta llei segregativa, que pretén distribuir l'alumnat en funció de la situació socioeconòmica de la seva família, que parteix d'un concepte educatiu altament competitiu, orientat cap a l'èxit social entès com a rendiment professional, que només dóna importància a un ensenyament memorístic i no a una educació integral; una llei que perjudicarà l'ensenyament públic per beneficiar el privat... i que significarà una passa enrere en el desenvolupament de la coeducació, així com en la conquesta de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.

En un tema tan complex com és el gènere, les lleis educatives

haurien no solament d'eliminar les barreres explícites que discriminen directament o indirecta les dones, sinó adoptar noves solucions que facin possible la formació de persones que desenvolupin les seves capacitats en tots els aspectes de la vida social, afectiva, cultural i professional.

ALLÒ QUE LA LOCE DIU:

-El text de la LOCE, en tot el seu desenvolupament, fa referència únicament i exclusiva a alumnes, professors, directors de centre, experts, ciutadans..., oblidant que l'ús del masculí, com a genèric que suposadament engloba totes les persones independentment del seu sexe, oculta, invisibilitza, subordina, infravalora, i exclou les dones.

-La LOCE reconeix, per omissió, que el sexe pot ser causa de discriminació per a l'admissió de l'alumnat en centres públics, contradient clarament el precepte constitucional que deixa ben clar que no pot prevaler cap discriminació per raó de sexe. Amb aquesta omissió s'obri la porta a l'educació segregada per raó de sexe i aquest inclou la possibilitat de sostenir amb fons públics centres que mantinguin aquesta característica, els idearis dels quals puguin defensar una educació diferenciada per a al·lots i per a al·lotes.

-La LOCE acaba amb l'ensenyament comprensiu fins als 16 anys i introdueix massa aviat eleccions d'itineraris acadèmico professionals. L'anàlisi dels sistemes educatius euro-

peus ha demostrat que quan abans es produeix la diversificació curricular i, per tant, abans es produeix la presa de decisions per part de l'alumnat, més estereotipades són aquestes decisions en funció del sexe. És a dir, a menor edat l'alumnat està més condicionat pels estereotips de gènere, estereotips que es van relativitzant amb la maduresa i amb el major coneixement de les possibilitats i de les capacitats personals.

-La LOCE dóna a les autoritats religioses totes les competències en matèria de determinació del currículum de l'assignatura de religió, així com la decisió, supervisió i aprovació dels llibres de text i materials didàctics a utilitzar. La qual cosa no deixa de ser un aval per a la utilització dels desafortunadament famosos vídeos antiavortament o altres materials difosos en algunes classes de religió i que tan nefasta repercussió tenen entre l'alumnat, sobretot el femení.

-La LOCE rebutja una educació intercultural, que discriminarà especialment les nines, en exigir a l'alumnat estranger l'acceptació de les normes establertes amb caràcter general en els centres educatius, negant així la possibilitat de qualsevol expressió de la seva especificitat cultural.

ALLÒ QUE LA LOCE NO TÉ EN COMPTE:

-La perspectiva de gènere en l'Educació. La LOCE ignora que nines i nins parteixen de situacions diferents, que incorpo-

ren a la seva experiència escolar i que influiran en la seva elecció professional i vital i no té en compte que són necessàries mesures específiques per avançar en la igualtat de sexes.

-Que l'escola ha de constituir un espai de canvi i progrés social quant a l'aprenentatge de noves actituds de ciutadania, convivència i igualtat. En aquest sentit, s'oblida que és necessari plantejar una formació integral basada en l'educació en valors.

-Que segons tots els estudis sociològics les metodologies participatives i el treball en equip afavoreixen la implicació i el protagonisme de les nines repercutint en la seva autoestima i projecció futura.

-La importància de l'educació afectiva i sexual. La relació entre iguals en la vida pública i privada és completament ignorada en el currículum escolar. No es té en compte el nombre d'embarassos no desitjats en adolescents, el creixement del nombre de famílies monoparentals o els estudis realitzats sobre la sexualitat dels joves i de les joves, que demostren la necessitat de la formació sexual i dels afectes.

-Que les responsabilitats domèstiques segueixen recaient majoritàriament en les dones. La Llei continua sense incorporar cap assignatura que permeti l'aprenentatge dels aspectes bàsics de la vida quotidiana, que possibiliti l'autonomia personal i que permeti que homes i dones comparteixin les tasques domèstiques, una assignatura que doni valor a l'àmbit privat i al

de tenir cura de les persones.

-Que la formació del professorat és determinant per a la consecució de la igualtat d'oportunitats i la construcció d'una escola coeducativa. L'absència en el marc legal de qualsevol referència a la formació del professorat per a la coeducació, redunda en la desconsideració de les aportacions de les dones a la Història i a la Cultura, de les actituds i continguts discriminatoris que actuen en el currículum ocult... i mostra un autèntic desinterès per la

consecució de la igualtat de sexes.

ENFRONT DE LA LOCE, PROPOSAM

-Una educació transformadora de la realitat, motor de canvi social, compensadora de les desigualtats socials, entre les quals es troba la desigualtat per raó de sexe.

-Una educació integral, que doni importància no solament als conceptes, sinó a tots els

Disseny gràfic
i maquetació

Logotips

Fulletons

Cartells

Butlletins

Revistes

Llibres

Catàlegs ...

Santi Hernàiz

carrer Àngel Guimerà, 60
07004 Palma de Mallorca

971 75 07 86 - 630 90 69 65

santi.hernaiz@terra.es

àmplia experiència
en
moviments associatius

preus molt ajustats !

demanau pressupost ...
sense compromís

aspectes de la vida de les persones i en especial a la convivència, una educació que combini les llibertats i drets individuals de les persones amb els valors socials de solidaritat, cooperació i respecte mutu.

-Una educació que posi atenció no solament a les capacitats intel·lectuals de l'alumnat, sinó també als afectes i als sentiments, que desenvolupi les distintes facultats de les persones en les seves diferents etapes i que ajudi l'alumnat a desenvolupar la seva personalitat autònoma, que s'assumeixi positivament com a ésser sexual, que visqui el seu cos i la seva sexualitat de manera saludable i que desenvolupi unes habilitats socials que contribueixin a crear unes relacions interpersonals gratificants. Una educació que giri en torn a la satisfacció de les necessitats personals i no del mercat.

-Una educació que parteixi del reconeixement de la diversitat i no d'una homogeneïtat inexistente. L'educació ha d'acceptar les diferències com un punt de

partida real i positiu i posar atenció especial a les persones i grups més discriminats. Des d'aquesta perspectiva ha de plantejar-se l'objectiu d'aconseguir una igualtat real i efectiva entre dones i homes.

-Una educació mixta obligatòria en els centres sostinguts amb fons públics, que sigui el punt de partida necessari per a una escola coeducativa.

-Una educació laica, que no segregui l'alumnat en catòlics i no catòlics, que no imposi una determinada moral repressora i valors tals com la submissió, la resignació o la passivitat que tants perjudicis ha causat a les dones. Vivim en un estat aconfessional i l'educació ha de ser aconfessional i plural.

-Una educació comprensiva en la qual l'alumnat prengui les decisions que afectaran la seva vida professional quan més tard millor, així ho farà amb més coneixement de causa i més autonomia i dependrà menys de l'entorn familiar i dels estereotips de gènere.

-Una educació que faci visibles

les aportacions de les dones a la història de la humanitat i als diferents sabers

-Una educació que valori les experiències de les dones, tant en l'àmbit públic com en el privat, que reconegui la importància dels treballs fets tradicionalment per les dones, de les tasques de reproducció i de tenir persones a càrrec i que fomenti la participació dels homes en les esmentades activitats.

No ens resignam. Mantindrem una contínua denúncia i resistència a la LOCE, tan oposada al conjunt de característiques d'un model educatiu progressista i a favor de la igualtat d'homes i dones i intentarem contrarestar els seus efectes negatius. Malgrat la LOCE, seguirem treballant per una escola coeducativa, com molts professors i professores estan fent des de les seves aules o des dels seus centres.

Organització de dones de la Confederació d'STEs-i, Secretaries de la Dona de CGT, FE-CCOO, FETE-UG

Butlleta de subscripció a PISSARRA¹

Nom i llinatges:.....
Tel:.....
Adreça:..... CP:.....
Població:.....

Se subscriu a PISSARRA al preu anual de **20 eur.** que abona mitjançant:
 taló bancari o gir postal a nom de l'STEs-i.
 càrrec al compte bancari²

- (1) El afiliats i afiliades a l'STEs-i reben PISSARRA de franc
(2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom de l'entitat:..... Adreça:.....
Localitat:..... CP:.....

ENTITAT	OFICINA	DC	COMpte

Sr/Sra. Director/a:

Us deman que atengueu a partir d'aquesta data, i fins a nou avis, els rebuts que us presentarà el Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament - Intersindical de les Illes (STEs-i) amb càrrec al compte indicat.

Signatura:

..... del.....

CALENDARI D'IMPLANTACIÓ DE LA LOCE

El període d'implantació de la Llei Orgànica de Qualitat de l'Educació serà de cinc anys, d'acord amb el següent calendari:

PREESCOLAR

03/04: Possibilitat d'implantació anticipada;
04/05: Inici de la implantació.

INFANTIL

03/04: Possibilitat d'anticipació de la gratuïtat (ja implantat a les IB);
04/05: Implantació general i inici de la gratuïtat;
05/06 i 06/07: Generalització de la gratuïtat.

PRIMÀRIA

04/05: Implantació del 1r curs;
05/06: Implantació del 2n, 3r i 5è curs;
06/07: Implantació del 4t i 6è curs.

E. S. O.

03/04: Implantació dels nous criteris d'avaluació i promoció de curs, desapareix la promoció automàtica;
04/05: Implantació del 1r i 3r d'ESO, implantació d'itineraris a 3r d'ESO, implantació del 1r curs dels Prog. d'Iniciació Professional;
05/06: Implantació del 2n i 4t d'ESO, implantació d'itineraris a 4t d'ESO, implantació del 2n curs dels Prog. d'Iniciació Professional.

BATXILLERAT

04/05: Implantació de 1r de Batxillerat;
05/06: Implantació del 2n de Batxillerat, implantació de la prova general de Batxillerat (PGB).

Ensenyament d'IDIOMES

05/06: Nivell bàsic;
06/07: Nivell mitjà;
07/08: Nivell avançat.

Ensenyants Solidaris i l'SteI-i Impulsen una trobada Sindical a Centreamèrica

Els dies 11, 12 i 13 del passat mes d'agost es va dur a terme el "Seminari de Formació i actualització acadèmica i sindical per a treballadores i treballadors de l'ensenyament, amb representació sindical de Centreamèrica" amb el suport de les organitzacions: Ensenyants solidaris, STEI-i, la Confederació d'Educadors Americans (CEA), l'"Instituto de Estudios Educativos y Sindicales de América" (IEESA) i el "Frente Reformista de Educadores Panameños".

L'objectiu essencial d'aquestes jornades era fer un encontre on es trobassin les persones representants de l'àmbit sindical del professorat centreamericà, per tal d'exposar les seves realitats educatives, reivindicacions i problemàtiques, i tractar de cercar solucions als greus problemes que tenen.

Hi assistiren més de 120 persones procedents de Mèxic, Hondures, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Uruguai, Nicaragua i Panamà.

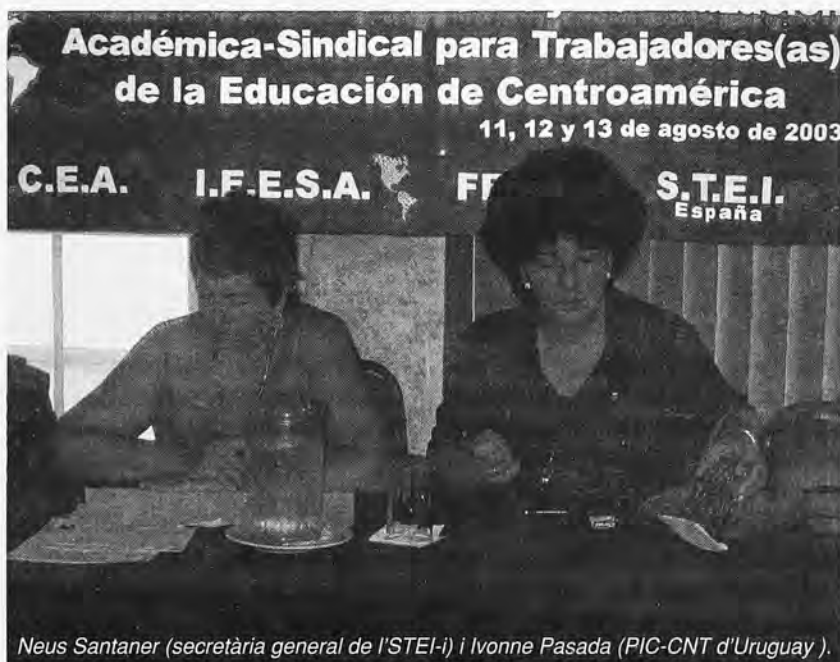
El primer ponent, doctor Edgar Jiménez (que ha participat recentment al Fòrum Social), director d'IEESA, parlà sobre la integració regional i el seu impacte en l'organització dels treballadors, del que representa la globalització neoliberal al món del treball en general, de com es van perdent els drets democràtics, dels resultats de l'expoliació constant en què viu la majoria de la població dels països sud-americans.

La segona ponència va ser impartida per la professora

Ivonne Passada, secretària de la Central de Treballadors d'Uruguai, especialista en Formació Professional. Destacà el marc de les dictadures i la violació constant dels drets humans com a factors que marquen qualsevol esdeveniment als països del Con Sud. Que les reformes educatives es basen sobretot en conceptes del més pur estil neoliberal ajudades pel Banc Mundial. En el cas de la Reforma de FP, es tracta de fer una substitució dels anys de FP per breus cursos de capacitació molt ràpids, tret característic del mercantilisme que s'introdueix dins l'educació. Assenyala les grans llacunes que tenen els llibres de text regalats pel Banc Mundial a l'alumnat, on han desaparegut de forma un tant sospitosa fets importants per a la història de la humanitat, o fets poc connectats uns amb els

altres. Reformes que els sindicalistes docents han de "desarmar", cosa que sovint els converteix en el blanc de les acusacions i els fan culpables de l'elevat fracàs escolar. Denuncià l'elevada taxa d'abandonament escolar deguda sobretot a les greus carències d'alimentació que té l'alumnat. Proposà com a única sortida a aquesta greu situació i per poder dur endavant una vertadera Reforma Educativa, impulsar un profund canvi polític conjuntament amb les organitzacions sindicals, socials i la implicació del professorat compromès.

Pere Polo féu una exposició del que representa l'STEI-i com a organització sindical, de la seva trajectòria al llarg dels anys, de les perspectives de futur i dels projectes solidaris que desenvolupa a Amèrica Central i Sud-amèrica.

Neus Santaner (secretària general de l'STEI-i) i Ivonne Pasada (PIC-CNT d'Uruguai).

Pere Polo (Ensenyants Solidaris), Fernando Rodal (CEA), Luzmila Sánchez (FREP), un representant del Ministeri d'Educació de Panamà, Neus Santaner (STEI-i) i Edgar Jimenez (IEESA).

Per la meua banda, vaig exposar el tema referit a l'impacte del fenomen migratori dins els sistemes educatius. Vaig fer una anàlisi de la situació geogràfica, econòmica i demogràfica de les Illes Balears com a cas molt concret de model de població que ha passat de ser terra d'emigrants a terra receptora d'immigrants. De les causes de les migracions i de la injustícia social que les provoca. De com s'intenta dur a terme la política d'integració de les persones novingudes. Així mateix, vaig analitzar, d'acord amb les dades més recents del MEC i del Consell Escolar Autònom de les Illes, la tipologia d'alumnat immigrant, el seu comportament davant el nou sistema educatiu. Vaig exposar els programes desenvolupats a les escoles per tractar l'ampli ventall de cultures que hi ha dins les aules, les dificultats que té el professorat per exercir la seva tasca educadora i també les reivindicacions i propostes que l'STEI-i fa perquè la societat sigui integradora des de tots els sectors socials.

Elberto Luís Cobos, assessor de la Central Nacional de Treballadors de Panamà (CNTP) va parlar sobre el panorama socioeconòmic de Panamà, de la

situació sindical i gremial. Destacà les greus dificultats socials i econòmiques que travessa el seu país, una vegada aconseguit el "retorn" del Canal de Panamà, de com pateixen la globalització econòmica i laboral. El director dels temes sindicals de l'IEESA, Ricardo Aguilar, dissertà sobre la situació laboral de Mèxic, de l'empobriment de la classe mitjana, de la pèrdua de qualitat de vida. Explicà com l'Estat tracta de desmantellar els sindicats més reivindicatius, impulsant els sindicats que denominen "blancs" que es caracteritzen per la seva lleialtat a l'empresa i a l'Estat, molt semblants al sindicat vertical de la Dictadura franquista, sota una política de reformes laborals que afavoreixen les empreses, que es caracteritzen per la precarització laboral, contractes a temps parcial i contractes personals. La vaga està prohibida en amplis sectors i els que tenen dret a exercir-la, la duen a terme amb moltes carències.

Les jornades acabaren amb la intervenció de Fernando Rodal, president de la Confederació d'Educadors Americans, conegut ja a les Illes per les conferències i debats impartits en el Seminari que organitzà l'STEI-i l'any passat sobre Educació, Globa-

lització i Democràcia. La seva ponència ens va omplir de nous aires esperançadors. Explicà que vivim una oportunitat única, ja que el neoliberalisme ha fracturat la seva part política i que per aquest motiu cal recuperar el discurs social i cal impulsar la participació. Malgrat va reconèixer que les alternatives per transformar la realitat són complexes, va afirmar que cal cercar noves fórmules imaginàries d'autogestió, noves fórmules de fer produir l'economia i que en aquestes hi cal una forta inversió pública.

Recalcà la importància de formar persones sindicalistes en la temàtica internacional per poder desenvolupar la tasca de desmascarar el neoliberalisme, frenar-lo i aturar-lo juntament amb les treballadores i els treballadors.

El resultat d'aquest projecte ha estat molt positiu, no solament perquè són poques les vegades que es poden reunir representants del professorat centreamericà per debatre sobre les condicions laborals i sindicals, no solament per tot el que hem pogut debatre, no solament per l'intercanvi d'experiències, sinó per l'exemple rebut d'aquestes companyes i companys que, amb un ímpetu extraordinari, amb unes condicions tan poc afavoridores, lluiten per una democratització de l'ensenyament, per unes millors condicions sociolaborals i en benefici d'un ensenyament de qualitat.

Neus Santaner

programari lliure

Redacció

Fa uns quants anys que hi ha persones i organitzacions que intenten que es pugui defugir el control monopolitzador dels programaris de Bill Gates. El suplement Presència de Diari de Balears del 10 al 16 d'octubre de 2003 duia informació sobre el tema, concretament un article titulat "Programari lliure al sector públic" de Jordi Mas i Martí Crespo. Nosaltres hem extret tota aquesta informació de l'article citat, perquè hem cregut que era convenient i necessari divulgar-la al màxim de gent possible per aconseguir que tots, poc a poc, puguem abandonar el jou del monopoli. Especialment feim una crida perquè l'Administració pública faci els canvis adients per adoptar els sistemes de programari lliure.

En els darrers anys, s'acumulen els anuncis de substitució de les finestres de Bill Gates per solucions de programari lliure als sistemes informàtics i parcs d'ordinadors d'institucions públiques de tot el món. Des d'Alemanya fins a Corea del Sud, passant per l'Índia, el Perú i França. Un dels casos de més èxit i ressò ha estat el LinEx, desenvolupat per la Junta extremeña i emmarcat en un projecte més ampli destinat a millorar l'alfabetització digital de la comunitat autònoma d'Extremadura. El projecte ha creat una versió personalitzada del sistema GNU/Linux, basada en la distribució Debian, que es lliura des de fa un any i mig als centres d'ensenyament secundari, la Xarxa Tecnològica Educativa i la població en general a través del Pla d'Alfabetització Tecnològica. Gràcies al desplegament d'aquesta solució lliure, la Junta calcula que s'ha estalviat 48.000 euros per cada unitat docent (formada per vint-i-dos ordinadors). Un cost gens negligible si tenim en compte que el programari s'ha instal·lat en més de 60.000 ordinadors, en substitució dels corresponents programes de pagament. Els bons resultats han empès la Junta d'Andalusia a signar un conveni de col·laboració amb la d'Extremadura per compartir experiències derivades del projecte LinEx. En tres mesos, ja s'ha instal·lat GNU/Linux en 15.000 ordinadors andalusos.

El govern brasiler va anunciar fa pocs mesos que farà servir programari lliure en tots els seus departaments. I és que al Brasil, la indústria

informàtica mou més de 3.000 milions de dòlars l'any, dels quals 1.000 volen cap als EUA en concepte de llicències de programari.

Lula da Silva ha decidit apostar per la creació d'un teixit local d'empreses que donin solucions i serveis en programari lliure, amb vista a fomentar el desenvolupament local i desvincular la inversió pública de les grans multinacionals.

Això ha permès que els més de tres milions i mig de clients del banc estatal Rio Grande visualitzin el pingüí Tux (la mascota del sistema operatiu Linux) cada vegada que fan qualsevol operació en els caixers automàtics.

A l'Estat espanyol, a banda les iniciatives en funcionament d'Extremadura i d'Andalusia, s'han aprovat mocions a favor de solucions obertes i lliures de programari en desenes de municipis i als parlaments de Navarra, les Illes Canàries, el País Basc i Catalunya.

El nou conseller d'Educació i Cultura de la Generalitat Valenciana, Esteban González Pons, ja fa mesos que ha obert una croada personal per reclamar la necessitat de crear un sistema informàtic "valencià i en valencià" basat en el programari lliure. No és gens estranya, en aquest context, l'oferta que ha rebut recentment el Govern valencià per part de Microsoft Ibèrica: la traducció, de franc, del sistema Windows i el paquet d'aplicacions Office al valencià...

ADRECES:

www.softcatala.org/articles/article28.htm

(article sobre el programari lliure en el sector públic)

www.gnu.org/home.ca.html

(Història del moviment free software, en català)

www.linex.org

(LinEx impulsat per la Junta d'Extremadura)

www.guadalinex.com

(Versió andalusina GuadaLinux)

www.brasil.gov.br

(servidor oficial Brasil)

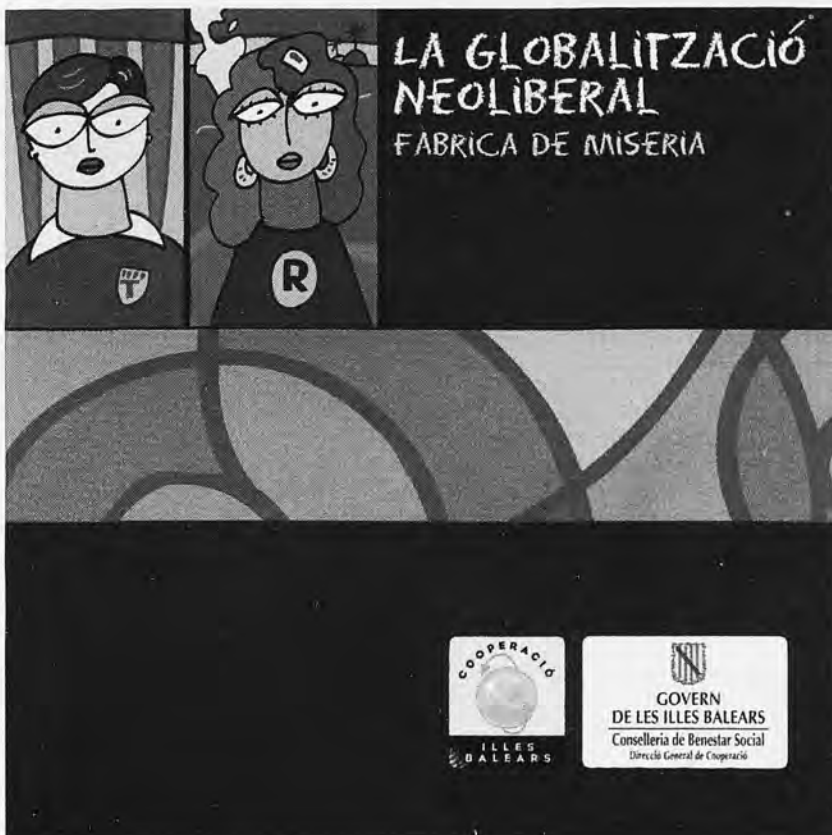
www.softcatala.org/admpub

(campanya per a l'ús del programari lliure a l'administració pública catalana)

La globalització neoliberal fàbrica de misèria

Lladonet, Joan; Polo, Pere (2003).

Palma. Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i

La globalització neoliberal, fàbrica de misèria consta d'un CD-ROM que té el mateix títol, una unitat didàctica complementària, feta a partir del CD i una guia didàctica amb la solució a totes les activitats.

El CD-ROM reflecteix la situació de dos estudiants, en Tot i na Res, alumnes d'un Institut que realitzen aquest treball a partir de l'assignatura de Ciències Socials. Quan acaben el treball, han clarificat tots els conceptes que necessitaven sobre la globalització i el neoliberalisme.

La unitat didàctica completa el material del CD-ROM, és a dir, es necessita veure i treballar amb el

CD, però el treball de la unitat didàctica és una ampliació d'aquell material i segueix el mateix esquema i índex. Cada ensenyant podrà ampliar o modificar les activitats d'aquesta unitat, segons les seves conveniències i necessitats.

Pensem que aquest material es pot passar a tot l'alumnat d'Educació Secundària. És més adequat per als qui fan el 2n cicle d'ESO i el Batxillerat. Podria servir per a impartir una matèria optativa, amb les ampliacions que fessin falta. Igualment és molt útil per a les Escoles d'adults. De totes maneres, pot servir a qualsevol persona adulta no escolaritzada, però que vol

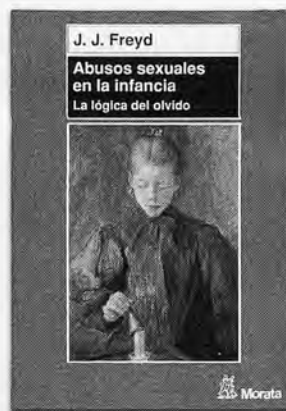
conèixer i entendre el sistema econòmic en el qual viu immersa. Es treballen d'una manera globalitzada objectius i continguts de Ciències Socials, de Matemàtiques i de Llengua, però bàsicament és un treball de Ciències Socials. Si es creu convenient, es pot desenvolupar més. El podria portar a terme un professor o una professora, o dos o tres que treballin coordinadament. Aquest treball es podria desenvolupar a partir del CD-ROM, és a dir, podria ser un treball de conscienciació i de formació sobre el sistema econòmic actual. Es podria fer en les mateixes condicions que l'han fet en Tot i na Res, i es podria acabar amb una exposició dels treballs en el Centre. També es podria treballar en uns dies dedicats a jornades culturals.

La guia didàctica, a part dels objectius que es treballen i dels continguts, també inclou la metodologia i una possible programació temporal. La major part de la guia didàctica la formen les respostes i l'explicació de com s'han de desenvolupar cadascuna de les activitats. Així mateix, hi ha moltes solucions que només són orientadores, ja que tenen més d'una resposta adequada, però hem cregut convenient posar-les perquè servissin de guia. D'aquesta manera hem cregut que proporcionàvem una gran ajuda al professorat que conegui el tema, que el vulgui treballar i que, a més, cregui que és necessari conscienciar els futurs ciutadans d'aquest món tan injust, perquè el dia de demà ho sigui menys.

llibres

FREYD, J. J. (2003)
Abusos sexuales en la infancia. La lógica del olvido
Madrid. Ediciones Morata, S. L.

Algunes persones que han sofert abusos sexuals durant la seva infància arriben a desenvolupar, com a mecanisme de supervivència, una amnèsia sobre aquestes traumàtiques experiències, en especial quan depenen de subjectes agressius i perillosos. Així mateix analitza com, ja a l'etapa adulta, es recorden aquests horrors de la infància. Per a Jennifer Freyd, la qual també ha sofert aquesta classe d'abusos, és molt important tenir en compte el context social en el qual es produeix el trauma, així com la relació entre la víctima i l'agressor. Aquest llibre va rebre el premi Pierre Janet for Excellence in Scientific Writing, atorgat per la Internacional Society for the Study of Dissociation el 1997.

POZO, J. I. (2003)
Adquisición de conocimiento
Madrid. Ediciones Morata, S. L.

Aquest llibre es dedica a estudiar els processos mitjançant els quals construïm i adquirim coneixement. De quina és la seva naturalesa psicològica i com es diferencia de la simple informació. Si tenen els animals aquesta capacitat de conèixer o es tracta exclusivament d'una conquesta exclusivament humana. De com influeixen les restriccions biològiques i la cultura en els processos d'adquisició de coneixement. Si les formes de conèixer són universals o depenen de la cultura.

L'autor sosté que conèixer és una capacitat exclusivament humana que ens permet accedir a les nostres pròpies representacions implícites amb la mediació dels sistemes culturals de representació simbòlica i, d'aquesta manera, reconstruir-les.

SMALE, G.; TUSON, G.; STATHAM, D. (2003)
Problemas sociales y trabajo social
Madrid. Editorial Fundación Paideia Galiza i Ediciones Morata, S.L.

Els autors eviten la moderna tendència a considerar l'"individu" com la font primordial de problemes i solucions i, en canvi, destaquen la importància de la comunitat, del treball en equip i de la col·laboració. Desenvolupen un marc de referència que reconeix les dimensions preventiva i de seguiment del treball social, així com el paper vital que exerceix la resposta ràpida i eficaç en les situacions de crisi. Descriuen com els treballadors i les treballadores socials poden abordar els problemes que sorgeixen a nivell local, col·laborant amb les persones usuàries dels serveis, els cuidadors, les xarxes socials existents a la comunitat i els professionals d'altres organitzacions, amb la finalitat d'arribar a solucions sostenibles i el canvi social a llarg termini.

COLEMAN, J. C.; HENDRY, L. B. (2003)
Psicología de la adolescencia (4a edició)
Madrid. Ediciones Morata, S. L.

En aquest llibre es revisen les teories i investigacions actuals sobre l'adolescència i posen de manifest les diverses dimensions i característiques del creixement i el canvi en aquesta etapa. Se subratlla el paper clau que tenen els ambients socials en els quals viuen els al·lots i les al·lotes.

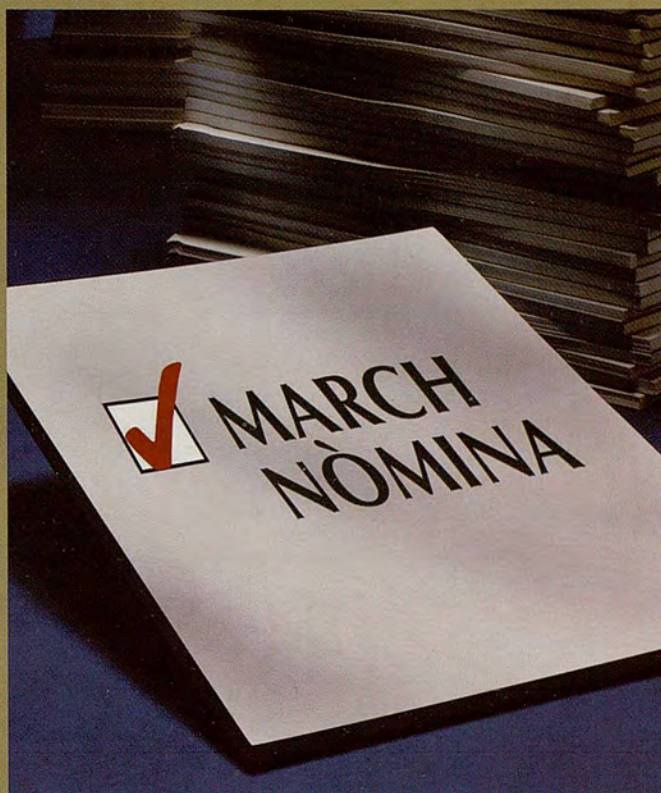
Es qüestionen moltes concepcions romàntiques i equivocades sobre aquesta etapa evolutiva. S'analitzen situacions com les dels adolescents sense família, sense treball, amb problemes amb les drogues, amb fracàs escolar, en situacions d'exclusió social, etc.

Cada un dels dotze capítols del llibre duu una proposta de lectures addicionals comentades.

SERVEI NÒMINA

Oferta especial per a personal docent

Has examinat la teva nòmina?

Afegeix punts a la teva
qualitat de vida:

- ✓ Assegurança d'accidents sense cost.
- ✓ Assegurança multiassistència sense cost.
- ✓ Condicions especials a préstecs personals i hipotecaris, avançaments de nòmina, dipòsits a termini, plans de pensions i fons d'inversió.
- ✓ Servei de banca a distància.
- ✓ Targetes VISA i 4B-MasterCard.

Informi-se'n a les nostres oficines o telefonant al **901 111 000**

WWW.BANCAMARCH.ES

 BANCA MARCH

